

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter och av 5 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter samt lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (*beställaransvarslagen*).

Det föreslås att lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter ändras så att var och en ska ha rätt att ur det skatteskuldsregister som Skatteförvaltningen för i registret lagrade uppgifter om skatteskulder i andra företag som är registrerade i företags- och organisationsdatasystemet än fysiska personer och dödsbon. Av registret ska framgå uppgifter om ett företag har sådana förfallna och obetalda skatter som Skatteförvaltningen tar ut och beträffande vilka Skatteförvaltningen inte har vidtagit några betalningsarrangemang till ett belopp av minst 5 000 euro.

I skatteskuldsregistret antecknas dessutom uppgift om huruvida företaget har försummat att deklarerat mervärdesskatt eller förskotts-innehållning och arbetsgivares socialskyddsavgift.

Offentliga uppgifter som finns i skatteskuldsregistret om det företag som den som söker information specificerat lämnas via företags- och organisationsdatasystemets elektroniska nättjänst.

För att en registeranteckning ska göras förutsätts att företaget har påmint om att försummelsen kommer att föras in i skatteskuldsregistret på skattekontoutdraget eller med posten minst två veckor före registeranteckningen. En skatteskuld som gäller skatt som avses i skattekontolagen ska inte heller föras in i registret innan den har avförts från skattekontot för indrivningsåtgärder. En uppgift om skatteskuld och försummelse av deklarationsskyldigheten ska föras in i registret den sista dagen i den månad under vilken

villkoren för införande i registret har uppfyllts.

En uppgift om en skatteskuld ska avföras ur registret omedelbart efter att uppgift om att skatteskulden betalats har registrerats på Skatteförvaltningens konto eller betalningsarrangemang har vidtagits.

Dessutom föreslås att lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter ändras så att Skatteförvaltningen trots bestämmelserna om sekretess kan lämna en beställare som avses i beställaransvarslagen uppgifter som finns i skatteskuldsregistret om sådana fysiska personer och dödsbon som är antecknade i handelsregistret eller registret över mervärdesskattskyldiga. Informationssökning ska förutsätta tillförlitlig identifiering av den som söker information. Motsvarande uppgifter ska kunna ges till en upphandlingsenhet som avses i lagen om offentlig upphandling om en anbudssökande eller en anbudsgivare för utredning av en grund för uteslutning ur anbudsförfarandet.

Uppgifter i skatteskuldsregistret ska i nämnda situationer där beställaransvarslagen och upphandlingslagen tillämpas även kunna lämnas med hjälp av en teknisk anslutning.

Det föreslås att beställaransvarslagen ändras så att beställaren i huvudsak kan fullgöra den utredningsskyldighet gällande en avtalsparts skatteskuldssituation som lagen förutsätter genom att få uppgifter om dennes skatteskuld hos Skatteförvaltningen i enlighet med de bestämmelser som föreslås i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter.

Det föreslås dessutom att lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter ändras så att Skatteförvaltningen trots bestämmelserna om sekretess får lämna arbetarskyddsmyndigheterna uppgifter om skattenummer för specificerade arbetstagare i

byggbranschen för tillsynen över att arbetarskyddslagen iakttas.

Lagarna avses träda i kraft vid en tidpunkt under 2014 som bestäms genom förordning av statsrådet. Den ändring av lagen om of-

fentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter som gäller utlämnande av skattenummer avses dock träda så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	3
ALLMÅN MOTIVERING	5
1 NULÄGE	5
1.1 Offentlighet för uppgifter om företags skatteskulder	5
1.2 Registrering av uppgifter om skatteskulder i kreditupplysningsregistret	5
1.3 Beställaransvarslagen och den utredningsskyldighet som den förutsätter i fråga om skatteskulder	6
1.4 Upphandlingslagens bestämmelser om uteslutning av en anbudsgivare på grund av att denne åsidosatt sina skattemässiga skyldigheter	7
2 BEDÖMNING AV NULÄGET	8
2.1 Beställarnas tillgång till uppgifter om företags skatteskulder	8
2.2 Allmän offentlighet för uppgifter om företags skatteskulder	8
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	9
3.1 Målsättning	9
3.2 De viktigaste förslagen	10
Offentliga uppgifter om företags skatteskulder	10
Skatteskuldsregistrets datainnehåll	11
Tidpunkten för anteckning i skatteskuldsregistret	12
Avförande av uppgifter ur skatteskuldsregistret	13
Utlämnande av uppgifter om enskilda näringsidkares skatteskulder för fullgörande av utredningsskyldigheten enligt beställaransvarslagen	14
Utlämnande av uppgifter om skatteskulder till upphandlingsenheter för utredning av en grund för uteslutning enligt upphandlingslagen	15
Näringsidkares skatteskulder som hänför sig till privatekonomin	15
Utredningsskyldighet enligt beställaransvarslagen i fråga om skatteskulder	16
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	17
4.1 Konsekvenser för den offentliga ekonomin	17
Konsekvenser för Skatteförvaltningens kostnader	17
Konsekvenser för företagen	17
Konsekvenser för beställarföretag	17
Konsekvenser för anbudsgivarföretag	18
Konsekvenser för tjänsteföretag som förmedlar uppgifter om skatteskulder till beställarkunder	19
Andra konsekvenser för företagen	19
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	20
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	21
DETALJMOTIVERING	24
1 LAGFÖRSLAG	24
1.1 Lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter	24
1.2 Lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft	29
2 IKRAFTTRÄDANDE	29
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	30
LAGFÖRSLAG	32
Lag om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter	32

Lag om ändring av 5 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft	35
BILAGOR.....	36
PARALLELLTEXTER	36
Lag om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter	36
Lag om ändring av 5 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft	41

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge**1.1 Offentlighet för uppgifter om företags skatteskulder**

Enligt lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) ska beskattningshandlingar som gäller den skattskyldiges ekonomiska ställning samt andra sådana beskattningshandlingar av vilka framgår uppgifter om en identifierbar skattskyldig vara sekretessbelagda, med de undantag som föreskrivs i 5—9 och 21 §. Sådana sekretessbelagda beskattningsuppgifter är bland annat uppgifter om den skattskyldiges obetalda skatter.

Enligt 21 § kan såsom specialindrivningsåtgärd uppgifter om sådana förfallna och obetalda skatter i fråga om mervärdesskatt samt förskottsinnehållning och arbetsgivares socialskyddsavgift anmälas för publicering. Genom publiceringen strävar man efter att få in skatter eller förhindra att en kund med skatterester skuldsätter sig ytterligare genom att uppgifter om den skuldsattes insolvens publiceras för den skuldsatta kundens intressentgrupper och offentligheten. Publicering av skatterester likställs i 35 § i lagen om skatteuppbörd (609/2005) med de andra specialindrivningsåtgärder som listas där.

Enligt 23 § 2 mom. i skattekontolagen (604/2009) kan en förpliktelse som grundar sig på periodskattedeclarationen skickas för indrivning genom utsökningsåtgärder eller det kan meddelas att den kommer att publiceras tidigast två veckor efter det att den skattskyldige anses ha fått uppgift om det skattekontoutdrag som innehåller den obetalda förpliktelsen.

Publiceringen av skatteskulder går i praktiken till så att man varje månad av företagen med skatteskulder plockar ut dem vars skatteskulder, som redan gått till indrivning, sammanlagt överskrider ett utsatt gränsvärde. I de regionala skatteuppbörds- och indrivningsenheterna tar man sedan bort de företag beträffande vilka man anser att publicering av skatteresterna för stunden inte är ändamålsenligt med tanke på indrivning av skatten. I detta skede kan ytterligare skatter och

företag som ska publiceras också läggas till. Listan på de företag och skatterester som ska publiceras skickas ungefär två veckor efter att de plockats ut för publicering och till Suomen asiakastieto Oy och Bisnode Oy, som bedriver kreditupplysningsverksamhet. Uppgifter om skatteresterna publiceras på den så kallade protestlistan i Officiella tidningen och i två av ekonomibranschens dagstidningar.

År 2012 publicerades knappt 11 000 fall.

Skatter som publiceras skickas samtidigt också för utsökningsåtgärder.

I utsökningsförfarandet bestäms beskattningsuppgifternas offentlighet i enlighet med utsökningsbalken (705/2007) liksom också utsökningsuppgifternas offentlighet. De uppgifter i utsökningsregistret över vilka ett intyg kan utfärdas är offentliga. Övriga uppgifter i registret är sekretessbelagda. Var och en har rätt att av den lokala utsökningsmyndigheten ur utsökningsregistret få ett intyg som gäller en namngiven person i dennes egenskap av svarande i ett utsökningsärende. Enligt 1 kap. 30 § i utsökningsbalken hör sökandens och svarandens namn samt svarandens födelsedatum och hemkommun, utsökningsärendet, den tid ärendet har varit anhängigt och registrering som passivfordran, beloppet av sökandens fordran och det belopp som redovisats till sökanden samt hinderintygets art och datum till offentliga uppgifter i utsökningsregistret. De genom lag bestämda uppgifterna antecknas vanligen i intyget för en tid av två år före begäran. Också uppgifter som skatteskulder kan inkluderas i intyget ur utsökningsregistret.

1.2 Registrering av uppgifter om skatteskulder i kreditupplysningsregistret

Uppgifter om skatteskulder som offentliggjorts av Skatteförvaltningen kan med stöd av 24 § 1 mom. 5 punkten i kreditupplysningslagen (527/2007) antecknas som uppgifter om ett företags betalningsstörningar i kreditupplysningsregistret efter att Skatteförvaltningen offentliggjort de obetalda skatterna.

Enligt bestämmelsen får som uppgifter om ett företags betalningsstörningar i ett kreditupplysningsregister registreras av en skattemyndighet offentliggjorda uppgifter om sådana skattefordringar eller av en försäkringsanstalt lämnade uppgifter om försummelse av en sådan på en lagstadgad försäkring baserad fordran som kan utmätas utan dom eller beslut i enlighet med lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsokningsväg (367/1961).

En förutsättning för registrering av uppgifter i kreditupplysningsregistret är enligt 24 § 2 mom. i kreditupplysningslagen att borgenären senast tio dagar innan uppgiften offentliggjorts eller meddelats har sänt gäldenären en betalningsuppgiftnömaning varav framgår att försummelsen anmäls för registrering.

Uppgifter om skattefordringar ska enligt 28 § 1 mom. 7 punkten i lagen avföras ur registret senast tre år från det att anteckningen gjordes i registret. Uppgifter om utsokning måste dock avföras så snart utsokningsmannen har gjort återtagningsanmälan om långvarig eller obefogad utsokning eller när den registeransvarige har fått besked om att utsokningsgrunden har upphävts.

1.3 Beställaransvarslagen och den utredningsskyldighet som den förutsätter i fråga om skatteskulder

Syftet med lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006, *beställaransvarslagen*), som trädde i kraft i början av 2007, är att minska de skadliga konsekvenser som grå ekonomi och osund konkurrens har för företag. Lagen förutsätter att beställaren innan ett avtal ingås tar reda på de i lagen angivna uppgifterna om sin avtalspartner, på basis av vilka beställaren kan bedöma om avtalsparten förmår sköta sina lagstadgade skyldigheter.

Lagen tillämpas på en beställare som i Finland anlitar hyrda arbetstagare, eller i vars arbetslokaler i Finland sådana arbetstagare arbetar som är anställda hos en arbetsgivare som har ingått underleverantörsavtal med beställaren och vars arbetsuppgifter anknyter till sådana arbetsuppgifter som normalt utförs i beställarens verksamhet eller transporter

som anknyter till beställarens normala verksamhet. Utredningsskyldighetens omfattning beror på om det är fråga om byggverksamhet eller annan verksamhet.

Beställaren ska av avtalsparten begära och avtalsparten till beställaren lämna de uppgifter som anges i 5 § i lagen. För att avgöra avtalspartens skattemässiga situation behövs en utredning om huruvida avtalsparten är införd i förskottsuppbörsregistret och arbetsgivarregistret samt i registret över mervärdesskattskyldiga. Dessutom ska beställaren hos Skatteförvaltningen skaffa ett intyg över betalda skatter eller ett intyg över skatteskuld eller en utredning om att en betalningsplan angående skatteskulden har gjorts upp.

Övriga saker som ska utredas berör uppgifter ur handelsregistret, intyg över tecknande av pensionsförsäkringar och över betalning av pensionsförsäkringsavgifter samt vilket kollektivavtal som ska tillämpas på arbetet.

Eftersom uppgifter om skatteskulder enligt det som framförts ovan är sekretessbelagda kan intyget lämnas endast till den skattskyldige eller en annan instans som har rätt till det och som sedan skickar dokumentet till beställaren. Intyg över betalda skatter beviljas om kunden lämnat de deklarationer som gäller skatter inom rätt tid samt betalat sina skatter i tid och till rätt belopp. Genom intyget meddelas också om kunden är införd i registret över mervärdesskattskyldiga, förskottsuppbörsregistret och arbetsgivarregistret.

Om den skattskyldige inte har deklarerat mervärdesskatt, förskottsinnehållning eller arbetsgivares socialskyddsavgift eller om betalningarna inte har redovisats eller skatterna inte debiterats, ges denne ett intyg över skatteskuld. Bristande deklarationer och betalningar antecknas i intyget över skatteskuld för de 12 senaste månaderna. Intyg över skatteskuld ges också om den skattskyldige har förfallna skatter som inte betalats, minussaldo på skattekontot, skatteskulder som baserar sig på ansvar, skadeståndsskulder som baserar sig på skattebrott eller skatteskulder vid företagssanering eller skuldsanering för privatperson. I ett intyg över skatteskuld som gäller företagssanering och skuldsanering specificeras skatteskuldsbeloppet efter nedläggning, det obetalda beloppet av skatteskul-

derna efter nedsättningen och beloppet av nya skatteskulder som inte berörs av företagssaneringen/skuldssaneringen. Också obetalda kvarskatter och förskott meddelas genom intyg över skatteskuld. Det finns inga bestämmelser om vilka uppgifter som ska finnas i intyget över skatteskuld, utan Skatteförvaltningen bestämmer om dess innehåll.

Enligt beställaransvarslagen ska beställaren av avtalsparten begära de intyg som avses i 5 § 1 eller 2 mom. i lagen och avtalsparten ska lämna dessa uppgifter till beställaren. Enligt 3 mom. har beställaren dock rätt att godkänna utredningar av någon annan än en myndighet som sådana utredningar om huruvida företaget är infört i Skatteförvaltningens register och utredning om utdrag ur handelsregistret, om dessa har utfärdats av någon annan bedömare eller registerförare som allmänt anses vara tillförlitlig.

Åtminstone Suomen Tilaaajavastuu Oy, som är ett av byggbranschens organisationer ägt bolag, förmedlar för närvarande de uppgifter som beställaransvarslagen förutsätter. Skatteförvaltningen och arbetspensionsanstalterna skickar de uppgifter som beställaransvarslagen förutsätter i fråga om företagets skatte- och försäkringspremieskyldigheter till bolaget, som förmedlar uppgifterna till beställarna. Utlämnande av uppgifterna till bolaget förutsätter fullmakt av det företag som är anbudsgivare.

1.4 Upphandlingslagens bestämmelser om uteslutning av en anbudsgivare på grund av att denne åsidosatt sina skattemässiga skyldigheter

I lagen om offentlig upphandling (348/2007, *upphandlingslagen*) bestäms om konkurrensutsättningsförfaranden och rättsmedel beträffande dessa när det gäller upphandling som utförs av offentliga myndigheter och andra enheter som omfattas av lagens tillämpningsområde. Motsvarande bestämmelser ingår i lagen om upphandling inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (349/2007).

Syftet med lagstiftningen är att effektivisera användningen av allmänna medel för att göra upphandling av varor och tjänster av bästa kvalitet möjlig med de begränsade re-

surser som står till förfogande. Samtidigt öppnas upphandlingsmarknaden i hela gemenskapen för konkurrens från andra medlemsstater. Man har också som syfte att effektivisera den offentliga servicen och förbättra kvaliteten samt främja ekonomisk tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning.

Enligt upphandlingslagen ska de statliga och kommunala myndigheterna samt övriga upphandlande enheter som avses i lagen konkurrensutsätta sin upphandling på det sätt som föreskrivs i upphandlingslagen. Då de lagstadgade tröskelvärdena i euro överskrids vid en upphandling ska det, med vissa undantag, ordnas ett sådant konkurrensutsättningsförfarande som föreskrivs i lagen.

Vilka bestämmelser som tillämpas beror delvis på om det är fråga om en upphandling som överstiger EU-tröskelvärdena eller om en mindre upphandling som överstiger de lägre nationella tröskelvärdena, varvid förfarandet är mindre reglerat.

I lagen bestäms bl.a. om grunderna för uteslutning av en anbudsgivare ur en anbudsförfarande. Vissa uteslutningsgrunder är obligatoriska, andra är beroende av prövning. Enligt 53 § i lagen ska den upphandlande enheten då det är fråga om upphandlingar som överstiger EU-tröskelvärden genom sitt beslut utesluta en anbudsgivare ur anbudsförfarandet, om enheten fått kännedom om att anbudsgivaren dömts för något av de allvarliga brott som listas i paragrafen, dit bland annat grovt skattebedrägeri hör.

I 54 § i lagen bestäms om uteslutningsgrunder som baserar sig på prövning, som exempelvis är att ett företag åsidosatt sin skyldighet att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter i Finland eller i etableringslandet. Syftet med de uteslutningsgrunder som är beroende av prövning är att minska de ekonomiska riskerna till följd av leverantörens svaga ekonomiska situation, eller risker som orsakas av andra faktorer i anslutning till fullföljande av upphandlingen. Enligt rättspraxis är det inte berättigat att utesluta någon på grund obetalda skatter, om ett betalningsprogram har fastställts för skatterna.

I fråga om upphandlingar som understiger EU-tröskelvärdena men överstiger de nationella tröskelvärdena finns ingen detaljerad lista på uteslutningsgrunder. Enligt 71 §, som

gäller dessa, ska en sådan anbudssökande eller anbudsgivare uteslutas som inte har tekniska, ekonomiska eller andra förutsättningar att fullgöra kontraktet. Enligt bestämmelsen kan i fråga om uteslutning av anbudssökande eller anbudsgivare ur anbudsförfarandet i tillämpliga delar iakttas också det som i 52—59 § bestäms om bedömningen av anbudssökandes och anbudsgivares lämplighet.

Upphandlingsenheten har inte rätt att få uppgifter om skatteskulder som gäller anbudsgivare direkt från Skatteförvaltningen, men kan i anbudsbegäran kräva att situationen klargörs genom intyg över skatteskuld.

2 Bedömning av nuläget

2.1 Beställarnas tillgång till uppgifter om företags skatteskulder

Uppgiften om ett företags skatteskuld är den viktigaste enskilda omständigheten på grund av vilken beställare samt myndigheter som utför offentlig upphandling kan bedöma ett företags förmåga och vilja att klara av sina skyldigheter.

Möjligheten att utnyttja uppgifter om skatteskulder i Skatteförvaltningens register är för närvarande förenad med många brister. Andra aktörer som behöver uppgifter om skatteskulder än de myndigheter som har lagstadgad rätt att få uppgifter om företags skatteskulder är tvungna att stödja sig på det intyg över skatteskuld som Skatteförvaltningen utfärdar och som den skattskyldige lämnar. Det är administrativt arbetsdrygt att skaffa uppgifterna och användningen av intyg över skatteskuld är alltid förenad med risk för förfälskning. På grund av att beskattningssuppgifterna är sekretessbelagda kan Skatteförvaltningen inte berätta för en person som tagit emot ett misstänkt intyg över skatteskuld huruvida intyget är äkta eller inte. Skatteförvaltningen kan utreda äktheten och vidta straffrättsliga åtgärder men inte berätta om saken åt utomstående.

De problem som hänför sig till nuläget kan undvikas om det inrättas ett register som förs av myndigheterna och där de som behöver uppgifter enkelt, snabbt, tillförlitligt och avgiftsfritt kan utreda situationen beträffande ett företags skatteskulder.

I enlighet med regeringsprogrammet pågår också olika projekt för att effektivisera utnyttjandet av uppgifter om företags skatteskulder och uppgifter i andra myndighetsregister i kampen mot den grå ekonomin.

Enligt regeringsprogrammet ska det bli lättare att fullgöra utredningsskyldigheten enligt beställaransvarslagen genom ett register som förs av Skatteförvaltningen och där beställaren får uppgifter om skatteskulder. Enligt regeringsprogrammet ska hinder för informationsutbyte mellan myndigheter avlägsnas, och de myndigheter som bekämpar grå ekonomi ska på ett smidigt sätt få tillgång till behövliga myndighetsregister. Registeruppgifterna ska göras aktuella och tillgängliga.

I statsrådets principbeslut om ett effektiviserat åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012—2015 förutsätts att tillgången till myndighetsinformation enligt beställaransvarslagen underlättas, att tillgången till de registeruppgifter som är nödvändiga för bekämpning av grå ekonomi förbättras och att man utreder möjligheterna att få de myndighetsuppgifter som behövs för att uppfylla skyldigheterna enligt beställaransvarslagen avgiftsfritt.

Av beställaraktorerna har staten och kommunerna som skattetagare ett särskilt intresse av att försöka bekämpa den grå ekonomin och säkerställa att företag som är deras avtalsparter fullgör sina offentliga skyldigheter. Enligt regeringsprogrammet måste man vid offentlig upphandling försäkra sig om att de tjänster som den offentliga förvaltningen köper tillhandahålls av företag som uppfyller kraven i lagstiftningen. I regeringsprogrammets skrivning om att upphandlingslagen ska ses över ingår också ett omnämnande av att den grå ekonomin ska bekämpas när kommunerna ordnar sin service.

2.2 Allmän offentlighet för uppgifter om företags skatteskulder

I ovannämnda riktlinjer har det tänkta ändamålet med uppgifterna om skatteskulder särskilt att göra med fullgörandet av utredningsskyldigheten i beställaransvarslagen. Offentliga uppgifter om skatteskulder kunde

emellertid främja kampen mot den grå ekonomin även på ett allmännare plan.

Betydelsen för samhället av problemen med den grå ekonomin har framhävts såväl i Finland som på andra ställen. Den allmän-europeiska ekonomiska situationen försvårar en stabilisering av den offentliga ekonomin. I en lågkonjunktur är det svårt att få in mera inkomster genom att höja beskattningsnivån. Ur rättviseperspektiv är det problematiskt att de företag som sköter sina åligganden och betalar skatt till Finland ska bära tilläggs-kostnaderna. Fokus när det gäller att öka skatteinkomsterna har förskjutits till bekämpning av den grå ekonomin liksom bekämpning av aggressiv internationell skatteplanering som ofta bygger på utnyttjande av skatteparadis.

Ett sätt att påverka situationen är att publicera företagens beskattningsuppgifter. Med inspiration från den reform som genomförts i Danmark har offentligheten för företags beskattningsuppgifter redan befrämjats så att Skatteförvaltningen började publicera organisationers offentliga beskattningsuppgifter på sin webbplats den 1 november 2012. På så sätt kan medierna och medborgarna när som helst kontrollera hur mycket skatt ett visst företag har betalat föregående år. Saken kan påverka upphandlingsbesluten hos beställare som värdesätter företagets samhällsansvar. Trots att det inte i sig är ett tecken på att man utnyttjat t.ex. bolag i skatteparadis för att minimera de skatter man betalar i Finland när en organisation har betalat endast litet skatt i Finland, kan offentligheten antas påverka bolagens uppträdande av imageskäl.

För den offentliga ekonomin är de skatteeuro som gått förlorade på grund av minimering av den lagliga beskattningen i sig lika mycket värda som de skatteeuro som gått förlorade på grund av försummad skattebetalning. Om man emellertid försummar skattebetalningen med avsikt eller t.o.m. medvetet eftersträvar konkurrensfördelar härigenom, är det skadliga förfarandet inte begränsat till den omedelbara förlusten av skatteinkomster, utan det avspeglar sig också i ärligt verkamma företags konkurrensförutsättningar och således på en bredare front i skatteinkomsterna och samhällsekonomin. En viktigare och effektivare åtgärd än offentlig-

het för organisationers beskattningsuppgifter vore att publicera uppgifter om företags skatteskulder.

Offentlighet för uppgifter om skatteskulder skulle effektivt motivera företagen att betala sina skatteskulder, vilket också direkt skulle leda till att skatteinkomster inflyter. Information om att ett företag har obetalda skulder är för en affärspart ett indicium på att företagets solvens är dålig och kan bl.a. leda till att en varuleverantör vill ha kontantbetalning. Att skatteskulden offentliggörs kan således kännbart skada företagets affärsverksamhet. På detta baserar sig också effektiviteten hos publicering på protestlistan som en special-indrivningsåtgärd som används av Skatteförvaltningen.

Införandet av ett offentligt skatteskuldsregister är en av de tilläggsåtgärder för bekämpning av grå ekonomi som regeringen beslutade om under budgetförhandlingarna den 21 mars 2013. Även ministerarbetsgruppen för bekämpning av grå ekonomi har dragit upp linjer för saken.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Målet med propositionen är att underlätta fullgörandet av de skyldigheter som beställaransvarslagen ålägger beställare och att främja kampen mot den grå ekonomin vid offentlig upphandling genom att ge beställare liksom upphandlingsenheter som genomför offentlig upphandling ett enkelt och snabbt sätt att få korrekt information om hur potentiella avtalsparter skött sina skyldigheter i anslutning till beskattningen.

Ett mål är dessutom att utvidga användningen av uppgifter om skatteskulder som ett redskap att bekämpa den grå ekonomin även i avtalsförhållanden som inte omfattas av beställaransvarslagen och upphandlingslagen så att vem som helst kan ta reda på om ett företag har skatteskulder i ett register som Skatteförvaltningen för. Ett sådant register effektiviserar också kampen mot den grå ekonomin i avtalsförhållanden som hör till beställaransvarslagens tillämpningsområde, eftersom den utredningsskyldighet som gäller

skatteskulder har begränsats på flera sätt i den lagen.

Skatteskuldsregistret skulle också ha en allmännare effekt i anslutning till kampen mot den grå ekonomin, eftersom det skulle förebygga försummelser och försämma verksamhetsförutsättningarna för aktörerna inom den grå ekonomin.

Om uppgifter om skatteskulder skulle finnas för allmän kännedom i ett skatteskuldsregister skulle det dessutom allmänt sporra företagen att fullgöra sin betalningsskyldighet och bidra till att skatteinkomster inflyter även utanför den grå ekonomin.

Allmänna effekter som eftersträvas med reformen är förutom att stärka den offentliga ekonomin och lätta upp företagens administrativa börda att förbättra konkurrensförutsättningarna för företag som arbetar ärligt. Offentliggörandet av uppgifter om skatteskulder har dock en skadlig inverkan på förutsättningarna för affärsverksamheten i de drabbade företagen när det är fråga om ett företag som försöker sköta sina förpliktelser oklanderligt och som driver en ekonomiskt sund affärsverksamhet men som av någon orsak har hamnat i tillfälliga betalningssvårigheter. Offentliggörandet av skatteskulder kan, beroende på företagets bransch samt kompanjonernas och kundernas inställning, förorsaka oreparerbar skada. Skatteskuldsregistret motarbetar sitt mål att få in skatteinkomster, om uppgifter om skatteskulder antecknas i registret på alltför lösa grunder med följderna att de ekonomiska verksamhetsförutsättningarna för ett företag med tillfälliga betalningssvårigheter och samtidigt dess förmåga att klara av sina skatteskulder försämmas ytterligare. I samband med reformen är det av dessa orsaker skäl att beakta även behoven hos företag med tillfälliga betalningssvårigheter. Detta är motiverat även med avseende på Skatteförvaltningens indrivningsåtgärder.

3.2 De viktigaste förslagen

Offentliga uppgifter om företags skatteskulder

Det föreslås att lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter

ändras så att var och en ska ha rätt att ur det skatteskuldsregister som Skatteförvaltningen för i registret lagrade uppgifter om skatteskulder i andra företag som är registrerade i företags- och organisationsdatasystemet än fysiska personer och dödsbon samt om sådana försummelser av deklarationsskyldigheten som förklaras nedan. Uppgifterna i skatteskuldsregistret om dessa företag ska vara offentliga och de ska lämnas ut via ett allmänt datanät genom företags- och organisationsdatasystemets elektroniska informationstjänst om ett företag som den som söker information har specificerat med företags- och organisationsnumret.

De företag som omfattas av skatteskuldsregistret definieras genom hänvisningar till definitionerna i företags- och organisationsdatalagen (244/2001). Detta gör det möjligt att definiera företagen mycket exakt samtidigt som man säkerställer att alla företag som berörs av skatteskuldsregistret har ett företags- och organisationsnummer, som är en förutsättning för att de ska kunna specificeras.

Skatteskuldsregistret ska omfatta de skatter som Skatteförvaltningen tar ut, däremot inte skatter som t.ex. Tullen tar ut, beträffande vilka det inte finns några uppgifter i Skatteförvaltningens datasystem. Uppgifter om skatteskulder som hänför sig till skatter som inhemska eller utländska företag betalar till andra länder ska inte föras in i skatteskuldsregistret.

Målet är registret ska vara lätt att använda och till detta hänför sig också att den som söker information får uppgifterna på en gång från samma källa som offentliga uppgifter om företaget, t.ex. uppgift om huruvida företaget finns i handelsregistret, registret över mervärdesskattskyldiga och förskottsuppbördsregistret. Av denna orsak är det ändamålsenligt att tekniskt koppla skatteskuldsregistret till företags- och organisationsdatasystemet så att den som använder informationstjänsten får de uppgifter som är antecknade om företaget i skatteskuldsregistret på samma gång som andra uppgifter.

Uppgifter i skatteskuldsregistret ska lämnas ut endast via företags- och organisationsdatasystemets nättjänst, med undantag för situationer där beställaransvarslagen och upphandlingslagen tillämpas. När alla har till-

gång till ett effektivt, snabbt och enkelt sätt att få uppgifter om skatteskulder är det inte administrativt ändamålsenligt att vid sidan av det upprätthålla distributionskanaler som t.ex. telefon eller kundens personliga besök.

Registeruppgifter ska dessutom kunna utlämnas med hjälp av teknisk anslutning eller annars på elektronisk väg till beställare för fullgörande av utredningsskyldigheten enligt beställaransvarslagen liksom till upphandlingsenheter som avses i upphandlingslagen för utredning av en grund för uteslutning ur anbudsförfarandet som avses i den lagen och som hänför sig till anbudsgivarens skatteskulder. Det är fråga om instanser som i enlighet med vad som anges nedan för nämnda ändamål med hjälp av teknisk anslutning eller annars på elektronisk väg kan ges även sekretessbelagda uppgifter i skatteskuldsregistret som berör fysiska personer och dödsbon. Möjlighet att med hjälp av teknisk anslutning på en gång söka uppgifter i skatteskuldsregistret om stor mängd företag kan vara nödvändig för beställare och upphandlingsenheter som har så pass många anbudsgivarkunder att det medför betydande merarbete att söka uppgifter om dem ett och ett i den offentliga tjänsten.

Det ska däremot inte gå att lämna ut uppgifter på motsvarande sätt för andra ändamål. Uppgifterna i skatteskuldsregistret ändras varje dag, och de centrala utgångspunkterna för reformen är att den informationstjänst som Skatteförvaltningen erbjuder ska garantera att den information om företags skatteskuldssituation som är tillgänglig för allmänheten ska vara så ajour som möjlig. Om uppgifter om stora mängder företag skulle utlämnas utan ändamålsbundenhet för vilka syften som helst, skulle det medföra uppenbar risk för att det t.ex. i ett allmänt datanät av olika motiv upprättas föråldrade förteckningar med skatteskuldsuppgifter som är tillgängliga för allmänheten. För att motverka en sådan utveckling som strider mot målen med reformen ska med undantag för situationer där beställaransvarslagen och upphandlingslagen tillämpas endast enstaka uppgifter utlämnas från Skatteförvaltningens offentliga tjänst, om inte något annat föreskrivs särskilt någon annanstans.

Skatteskuldsregistrets datainnehåll

I skatteskuldsregistret ska förutom företagets identifieringsuppgifter antecknas uppgift om huruvida företaget har sådana förfallna och obetalda skatter och avgifter beträffande vilka Skatteförvaltningen inte har vidtagit betalningsarrangemang tillsammans med företaget som uppgår till ett belopp av minst 5 000 euro. Till den skatteskuld som ska antecknas i registret räknas förutom kapitalet av skatteskulden dessutom påföljder som ska betalas på grund av försummelsen, men av administrativa orsaker ändå inte den löpande dröjsmålsräntanföränsningsräntan enligt 4 § i lagen om skattetillägg och föränsningsränta (1556/1995). Däremot antecknas dröjsmålsränta enligt 32 § i skattekontolagen i registret, eftersom den influtit på skattekontot innan den obetalda förpliktelsen avförts från skattekontot för indrivningsåtgärder.

Det exakta skatteskuldsbeloppet i euro ska inte offentliggöras utan i registret antecknas endast uppgift om huruvida företaget har en skatteskuld eller inte. Avsikten är att minimera risken för att det av det offentliga registret ska framgå uppgifter som ger en felaktig bild av företagets skatteskuldssituation. Skatteförvaltningens datasystem är delvis gamla och inte planerade för att förmedla uppgifter i realtid till en elektronisk tjänst. Systemen kommer att förnyas helt och hållet före utgången av detta decennium. Huruvida registret ska utvecklas så att även skatteskulden i euro framgår av det kommer att bedömas i samband med reformen av datasystemen när man bedömer hur Skatteförvaltningens indrivningsåtgärder ska utvecklas.

Det är inte heller ändamålsenligt att uppgifter om små skatteskulder blir allmänt tillgängliga med tanke på indrivningssyftena med skatteskuldsregistret.

Ställningen för företag med tillfälliga betalningssvårigheter ska tryggas bl.a. så att offentliggörande i skatteskuldsregistret inte ska beröra skatteskulder beträffande vilka Skatteförvaltningen har vidtagit betalningsarrangemang. Man kan anta att antalet kunder som vill ha betalningsarrangemang kommer att öka till följd av detta. Tröskeln på 5 000 euro för de skatteskulder som antecknas i registret

undanröjer behovet av att ansöka om betalningsarrangemang för små skatteskulder.

I samband med beredningen av proposition var besvärsmyndighetens förordnande om avbrott i verkställigheten framme som ett hinder för anteckning i registret i stället för betalningsarrangemang. Vid den fortsatta beredningen avstod man från detta, eftersom responsen i yttrandena gav vid handen att förordnande om avbrott i praktiken avslås mycket sällan och oberoende av om skattebeloppet antas bli ändrat genom det beslut som meddelas i huvudsaken. Möjlighet att undvika anteckning i skatteskuldsregistret genom att söka ändring och begära avbrott i verkställigheten skulle inte överensstämja med målen för den föreslagna regleringen. En sådan lösning skulle dessutom sannolikt ha ökat antalet ogrundade ansökningar om ändring. När registreringsförutsättningarna därmed kopplas till Skatteförvaltningens betalningsarrangemang avgörs saken i enlighet med målen för den föreslagna regleringen på indrivningsgrunder samtidigt som förfarandet erbjuder företagen ett rättsmedel.

Förutom skatteskulden förs i registret in information om huruvida företaget har försummat att deklarerat mervärdesskatt eller förskottsinnehållning och arbetsgivares socialskyddsavgift.

Ett företag ska också kunna föras in i skatteskuldsregistret enbart på grund av deklarationsförsummelser fast det inte har någon skatteskuld. I annat fall kunde regleringen tvärtemot sitt syfte uppmuntra företag som har betalningssvårigheter eller medvetet försummar skattebetalningen att också försumma sin deklarationsskyldighet, varvid skyldigheten att betala skatt från första början inte kommer till Skatteförvaltningens kännedom. Man bör också lägga märke till att betydelsen av att deklarationsskyldigheten fullgörs på eget initiativ har accentuerats i samband med övergången till skattekontoförfarandet.

Uppgift om försummelse av deklarationsskyldigheten i fråga om förskottsinnehållning och arbetsgivares socialskyddsavgift framgår även för närvarande av intyget över skatteskuld. Huruvida det skulle finnas grund för införande av deklarationsförsummelser i frå-

ga om även andra skatteslag i registret överläts till senare prövning.

Tidpunkten för anteckning i skatteskuldsregistret

Tidpunkten när skatteskuldsuppgifter kommer till allmänhetens kännedom i skatteskuldsregistret ska inte längre grunda sig på prövning från fall till fall, och på bedömning av åtgärdens ändamålsenlighet med avseende på indrivningen, så som sker för närvarande när Skatteförvaltningen skickar skatteskuldsuppgifter för publicering på protestlistan. Om skatteskulden uppgår till minst 5 000 euro och företaget inte begär betalningsarrangemang, förs uppgift om skatteskulden automatiskt in i Skatteförvaltningens register, som är tillgängligt för alla.

Tiden fram till offentliggörande i skatteskuldsregistret ska dock inte nämnvärt ändras jämfört med nuvarande publicering på protestlistan.

Införande i skatteskuldsregistret ska förutsetta att Skatteförvaltningen har påmint om att försummelsen kommer att föras in i skatteskuldsregistret. Om påminnelsen görs på skattekontoutdraget kan registeranteckningen göras tidigast två veckor från den dag då företaget anses ha fått kännedom om kontoutdraget, som i allmänhet är den 22 i månaden.

Om det är fråga om försummelse av deklarationsskyldigheten eller om skatteskulden gäller någon annan skatt än sådan som omfattas av skattekontoförfarandet, ska tidsfristen vara minst två veckor från den dag då meddelandet har sänts med posten. I fråga om skatter som omfattas av skattekontoförfarandet ska anteckning inte heller göras innan de har avförts från skattekontot för indrivningsåtgärder. Avförande från skattekontot för indrivningsåtgärder är en åtgärd som hänförs till skattekontosystemet och genom vilken en skatteskuld överförs från skattekontosystemet till indrivningens datasystem varefter Skatteförvaltningen kan vidta de indrivningsåtgärder som föreskrivs i lagen om skatteuppbörd. Överföring till indrivning framgår av skattekontoutdraget. Företaget skickas också alltid ett meddelande med posten om att skatterna överförs till indrivning innan uppgiften antecknas i registret. Enligt

förslaget ska uppgift om en skatteskuld föras in i registret den sista dagen i den månaden då villkoren för införande i registret uppfylls.

Förslagen betyder i praktiken att uppgifter om ett företag kan föras in i skatteskuldsregistret tidigast drygt en och en halv månad efter skattens ursprungliga förfallodag. Avsikten är ändå inte att avstå från den nuvarande praxisen, då det räcker klart längre tid innan en skatteskuld publiceras på protestlistan och föras in som en betalningsstörning i kreditupplysningsregistret. Detta är nödvändigt redan av den orsaken att Skatteförvaltningen i praktiken inte skulle kunna betjäna den betydande mängd företag som skulle begära betalningsarrangemang och som Skatteförvaltningen på grund av det stora antalet företag med skatteskulder skulle få som kunder ifall hot om att skatteskulden kommer att föras in i registret skulle skickas till företagen genast efter det att skatteskulden förfallit till betalning.

De skatter som för närvarande omfattas av skattekontoförfarandet och som täcker över 90 procent av företagens alla skulder, överförs från skattekontot till indrivning först efter det att företaget har fått ett kontoutdrag som innehåller ett meddelande om överföring till indrivning och två veckor har gått från delfäendet av kontoutdraget. Före meddelandet om överföring till indrivning har företaget fått två kontoutdrag med betalningsuppmaning, dvs. en s.k. saldoanmärkning, om obetalda förpliktelser. Kontoutdragen uppkommer i samband med att skattekontot avstäms en gång i månaden. Enligt 24 § 2 mom. i skattekontolagen kan en förpliktelse skickas för indrivning eller det kan meddelas att den kommer att publiceras först två veckor efter det att företaget har fått uppgift om det kontoutdrag som innehåller den obetalda förpliktelsen.

Efter reformen är avsikten åtminstone till en början att förfara så att meddelande om överföring till indrivning på samma sätt som nu ska ges först efter två saldoanmärkningar. Informationen om överföring till indrivning och hotet om införandet i registret ska meddelas på skattekontoutdraget. Meddelande om detta ska också skickas till företaget med posten. Detta innebär i praktiken drygt tre månaders betalningstid från den ursprungliga

förfallodagen. Senare kan man övergå till att publicera skatteskulder snabbare, om korrekta uppgifter och tillräckliga myndighetsresurser kan tryggas och det finns ett behov av detta med avseende på en effektiv indrivning av skatter. I samband med att det nya förfarandet tas i bruk är det ändå på sin plats att iaktta en viss försiktighet, framför allt som det är tänkt att reformen ska träda i kraft vid en tidpunkt då näringslivet håller på att återhämta sig från recessionen.

Tiden skulle vara kortare om företaget redan har obetalda skatter som är föremål för indrivning. Då får företaget ett kontoutdrag som innehåller ett meddelande om överföring till indrivning och hot om anteckning i registret genast efter den avstämningsdag som följer på förfallodagen. I detta fall kan skatteskulden antecknas i registret redan ungefär en och en halv månad efter förfallodagen för skatten.

I fråga om andra skatter än sådana som omfattas av skattekontoförfarandet ska tiden från skattens ursprungliga förfallodag till registeranteckningen i regel vara kortare, t.ex. debiterad förskottsskatt som är obetald ska kunna antecknas i registret efter cirka två månader och debiterad kvarskatt efter cirka tre månader från skattens ursprungliga förfallodag.

Uppgift om försummelse av deklarations skyldigheten ska antecknas i registret efter drygt en och en halv månad från förfallodagen för inlämnande av deklarationen. Före detta ska företaget ha delgetts ett förslag till debitering enligt uppskattning, som innehåller ett meddelande om att försummelsen kommer att föras in i skatteskuldsregistret.

Avförande av uppgifter ur skatteskuldsregistret

Det överensstämmer med indrivningsmålen för skatteskuldsregistret att företaget kan undvika att en skatteskuld antecknas i skatteskuldsregistret genom att betala den, eller om skatteskulden redan förts in i skatteskuldsregistret, få anteckningen struken ur registret så snabbt som möjligt. Den sporrande inverkan som hotet om införande i registret har på skattebetalningen mister sin effekt efter anteckningen i registret om företagen inte ge-

nom att betala sin skatteskuld får en med tanke på företagets verksamhet skadlig uppgift om skatteskuld struken ur skatteskuldsregistret.

Enligt förslaget ska en uppgift om skatteskuld avföras ur registret utan dröjsmål när skatteskulden på grund av betalning understiger 5 000 euro eller betalningsarrangemang har vidtagits i fråga om skulden. I praktiken ska uppdateringar av registret på grund av betalning av skatteskulder i regel genomföras dagen efter det att uppgift om betalningen har registrerats på Skatteförvaltningens konto. Uppdatering i fullständig realtid är inte möjlig även därför att bankernas betalningsförmedling kräver en till tre dagar tid. Om en skatterest redan är föremål för indrivning genom utsökningsåtgärder ska betalningen göras till utsökningsmannen, och då kan dröjsmålet bli upp till tio dagar.

Skatteskuldens belopp kan minskas också av någon annan orsak än betalning eller betalningsarrangemang, så som skattekvittning, rättelse, lättnad eller preskription. Även då ska uppdateringarna göras utan dröjsmål, i regel följande dag.

En uppgift om försummelse av deklarationsskyldigheten ska avföras efter det att deklarationsskyldigheten har fullgjorts. Uppgiften ska uppdateras i skatteskuldsregistret utan dröjsmål, i regel följande dag.

Utlämnande av uppgifter om enskilda näringsidkares skatteskulder för fullgörande av utredningsskyldigheten enligt beställaransvarslagen

Offentliggörandet av uppgifter om enskilda näringsidkares skatteskulder begränsas till skillnad från andra företag av att enskilda personers beskattningsuppgifter är personuppgifter, som omfattas av skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § i grundlagen. Trots bestämmelsen föreskrivs i 5 § 1 mom. i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter att offentliga uppgifter om inkomstbeskattningen av enskilda personer är bl.a. uppgift om den beskattningsbara förvärvsinkomsten och kapitalinkomsten vid statsbeskattningen samt den beskattningsbara inkomsten vid kommunalbeskattningen. Offentliga uppgifter om

inkomstbeskattningen av fysiska personer kan dock inte på grund av skyddet för personuppgifter göras tillgängliga för allmänheten t.ex. på Skatteförvaltningens webbplats.

Offentligheten för uppgifter om de skattskyldigas förmögenhet ifrågasattes inte under förmögenhetsskattelagens (1537/1992) giltighetstid med avseende på skyddet för privatlivet eller personuppgifter. Offentligheten gällde dock inte enskilda förmögenhetsposter eller skuldernas belopp. Av uppgifterna om förmögenhetsställning är just uppgiften om en persons skuldsättning en uppgift som särskilt kränker privatlivet om den offentliggörs. Skuldsättning är ofta förenad med negativa reaktioner från det omgivande samhället. En uppgift om obetalda skulder kan påverka en persons ekonomiska verksamhetsförutsättningar på samma sätt som uppgifter om kreditstörningar.

Möjligheten att föreskriva om offentlighet för uppgifter om enskilda näringsidkares skatteskulder bedömdes i finansministeriets utredning daterad den 20 december 2010. I utredningen stannade man för att omfattande allmän offentlighet för uppgifter om enskilda näringsidkares skatteskulder inte kan anses förenlig med proportionalitetsprincipen, som hör till de allmänna förutsättningarna för att begränsa de grundläggande fri- och rättigheterna, trots att det också kan anföras statsfinansiella synpunkter som stödjer omfattande allmän offentlighet.

Enligt förslaget ska uppgifter om enskilda näringsidkares skatteskulder vara sekretessbelagda, men Skatteförvaltningen ska i enlighet med beskrivningen ovan kunna lämna ut uppgifter i skatteskuldsregister om enskilda näringsidkare till beställare för fullgörande av utredningsskyldigheten enligt beställaransvarslagen. Uppgifter ska kunna sökas i en informationstjänst som förutsätter identifiering. Identifieringen är nödvändig för att man ska kunna ingripa i eventuella missförhållanden.

Utlämnandet av uppgifter kan inte i praktiken förenas med någon utredning av huruvida den som frågar efter uppgifter faktiskt är i beställarposition enligt beställaransvarslagen och huruvida det företag som begär om uppgifter gäller erbjuder tjänster åt beställaren. Av denna orsak är man oundvikligen

tvungen att nöja sig med den informationssökandes eget meddelande om saken i samband med informationssökningen. Den som söker information ska dock i enlighet med 7 § i personuppgiftslagen (523/1999) och 12 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter ansvara för att de erhållna uppgifterna inte används för något annat ändamål än det för vilket uppgifterna har utlämnats, dvs. för att fullgöra utredningsskyldigheten enligt beställaransvarslagen. Den som granskar uppgifterna ansvarar således för att de uppgifter som erhållits ur registret används på behörigt sätt och för att uppgifterna hemlighålls. Det är straffbart att använda sekretessbelagda personuppgifter och röja uppgifter i strid med registrets syfte i enlighet med vad som föreskrivs i strafflagen samt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och personuppgiftslagen. Skatteförvaltningen ska kunna övervaka informationssökningen med hjälp av uppgifter som lagras i datasystemet.

Den som antecknats i registret ska också ha rätt att få information om vem som har sökt efter uppgifter om honom eller henne.

För fullgörande av utredningsskyldighet enligt beställaransvarslagen ska Skatteförvaltningen kunna lämna beställare uppgifter även med hjälp av teknisk förbindelse eller annars elektroniskt.

Utlämnande av uppgifter om skatteskulder till upphandlingsenheter för utredning av en grund för uteslutning enligt upphandlingslagen

För att effektivisera bekämpningen av den grå ekonomin i samband med offentlig upphandling föreslås att Skatteförvaltningen kan lämna ut uppgifter om fysiska personers och dödsbon som antecknats i skatteskuldsregistret till statliga och kommunala myndigheter och andra upphandlingsenheter som avses i upphandlingslagen för att utreda den i upphandlingslagen föreskrivna grunden för uteslutning som hänför sig till en anbudssökandes eller anbudsgivares skatterester. Till en upphandlingsenhet ska uppgifter kunna lämnas inte bara via ett förfrågningssystem som förutsätter identifiering utan också med hjälp av teknisk anslutning eller annars elektro-

niskt. Dessutom ska Skatteförvaltningen för motsvarande ändamål till upphandlingsenheten kunna lämna ut även uppgifter i skatteskuldsregistret om andra företag med hjälp av teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

De i upphandlingslagen föreskrivna tröskelvärdena i anslutning till värdet av en upphandling, som bl.a. ligger till grund för när konkurrensutsättningsskyldigheterna enligt lagen ska tillämpas, är jämförelsevisa höga med tanke på bekämpningen av den grå ekonomin och överskrider flerfaldigt, t.o.m. flera tiotals gånger det tröskelvärde som hänför sig till förutsättningarna att tillämpa beställaransvarslagen. Det är ändamålsenligt och motiverat med tanke på bekämpningen av den grå ekonomin att en upphandlingsenhet som beslutar om offentlig upphandling kan få reda på uppgifter om en avtalsparts skatteskulder även när upphandlingslagen inte tillämpas t.ex. för att gränsen för upphandlingens värde i euro underskrids. Därför begränsas inte statliga och kommunala upphandlingsenheters rätt att få uppgifter om en avtalsparts skatteskulder enbart till upphandlingar på vilka upphandlingslagen tillämpas.

Det är fråga om att effektivisera informationsutbytet mellan myndigheterna, vilket hör till målen i regeringsprogrammet och programmet för bekämpning av grå ekonomi.

Även till en upphandlingsenhet ska uppgifter kunna lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

Näringsidkares skatteskulder som hänför sig till privatekonomin

Även uppgifter om näringsidkares skatteskulder som hänför sig till privatekonomin ska vara tillgängliga för beställare och upphandlingsenheter i den omfattning som föreslås ovan.

Särskilt när det gäller inkomstskatt är det inte alltid möjligt att dela upp näringsidkares skatteskulder i skatteskulder som hänför sig till privatekonomin och övriga skatteskulder. Om förskottsinnehållningen och de belopp som påförts vid förskottsuppbörden inte räcker till för den slutliga inkomstskatten, går det inte att dela in det belopp som påförs den skattskyldiga i en skatteskuld som hänför sig

till näringsverksamheten och en skatteskuld som hänför sig till den personliga inkomstkällan, dvs. privatekonomin.

Med tanke på målen för den föreslagna regleringen är det väsentligt att lägga märke till att när man bedömer en näringsidkares solvens eller ekonomiska förutsättningar att klara av sina avtalsförpliktelser på grund av skatteskuldssituationen har det ingen betydelse om skatteskulderna härrör från näringsverksamheten eller privatekonomin.

I intyget över skatteskuld antecknas för närvarande även näringsidkarens skulder som hänför sig till privatekonomin, och de kommer alltså till beställarens och upphandlingsenhetens kännedom i samband med att skatteskuldssituationen utreds. I detta avseende innebär de föreslagna ändringarna ingen förändring jämfört med nuläget.

Utredningsskyldighet enligt beställaransvarslagen i fråga om skatteskulder

Det föreslås att beställaransvarslagens bestämmelser om utredning av uppgifter om skatteskulder ses över till följd av de förslag som gäller utlämnande av uppgifter om företags skatteskulder. Det föreslås att det nuvarande förfarandet, där beställaren ska begära och avtalsparten lämna beställaren ett av Skatteförvaltningen utfärdat intyg över betalning av skatter eller ett intyg över skatteskuld eller en utredning om att en betalningsplan som gäller en skatteskuld har gjorts upp, ändras så att beställaren i stället för ett intyg över betalning av skatter och en utredning om betalningsplan kan ta reda på uppgifter om avtalspartens skatteskulder i skatteskuldsregistret.

Om skatteskuldsregistret inte innehåller någon uppgift om att företaget har skatteskulder på minst 5 000 euro, beträffande vilka inga betalningsarrangemang vidtagits, undviker beställaren vidare utredningar. Om det framgår av registret att företaget har sådana skulder, måste beställaren för att fullgöra sin utredningsskyldighet kräva ett intyg

över skatteskuld av anbudsgivarföretaget, av vilket framgår närmare uppgifter om skatteskuldssituationen och försummelser av deklarationsskyldigheten.

Målet är att beställarna ska fullgöra sin utredningsskyldighet elektroniskt antingen genom att hämta uppgifterna ur skatteskuldsregistret via den informationstjänst som är tillgänglig för alla eller i fråga om enskilda näringsidkare genom att identifiera sig hos informationstjänsten. Fullgjord utredningsskyldighet ska dokumenteras så att beställaren skriver ut den information som fås ur Skatteförvaltningens register i form av en handling.

För att minska företagens administrativa börda är avsikten att förutom de allmänt tillgängliga uppgifterna i skatteskuldsregistret ska uppgifter om sådana fysiska personers skatteskulder som omfattas av skatteskuldsregistret kunna sökas i Skatteförvaltningens register via en länk till användargränssnittet för företags- och organisationsdatasystemets informationstjänst, som används över ett allmänt datanät. På så sätt kan beställarna få uppgiften om en skatteskuld enligt principen om en lucka samtidigt med andra uppgifter i företags- och organisationsdatasystemet som omfattas av utredningsskyldigheten.

Beställarna ska fortfarande ha möjlighet enligt beställaransvarslagen att stödja sig på en utredning om skatteskulder som lämnas av någon annan bedömare eller registerförare som allmänt anses vara tillförlitlig. Företag som bedriver sådan serviceverksamhet ska i sin verksamhet kunna utnyttja skatteskuldsregistret och företags- och organisationsdatasystemets informationstjänst som är öppen för alla. Detsamma ska inte gälla sekretessbelagda uppgifter om fysiska personer och dödsbon i skatteskuldsregistret. Merparten av de anbudsgivare som omfattas av beställaransvarslagen, enligt vissa uppskattningar upp till 95 procent i byggbranschen, är dock andra företag än fysiska personer. Således har det inte någon särskilt stor betydelse för den som bedriver serviceverksamheten och dess beställarkunder att serviceföretagen inte kan lämnas uppgifter om enskilda näringsidkare ur skatteskuldsregistret.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Reformen främjar i enlighet med målen för regeringsprogrammet bekämpningen av grå ekonomi vid offentlig upphandling och situationer som hör till tillämpningsområdet för beställaransvarslagen. Offentlighet för skatteskulder sporrar allmänt företag med skatteskulder att fullgöra sin betalningsskyldighet. Reformen minskar beloppet av skatterester.

I den mån som reformen kan minska verksamhetsförutsättningarna för aktörerna inom den grå ekonomin bidrar reformen till sundare konkurrensförhållanden, vilket främjar affärsverksamhetsförutsättningarna och lönsamheten hos företag som sköter sina skyldigheter, och ökar även på detta sätt skatteinkomsterna från företagssektorn.

Det finns dock inga förutsättningar att uppskatta hur mycket skatteinkomsterna skulle öka i euro.

Konsekvenser för Skatteförvaltningens kostnader

De ändringar i datasystemen som skatteskuldsregistret förutsätter har beräknats orsaka kostnader av engångsnatur på ungefär två miljoner euro. Skatteförvaltningen har anvisat 1,2 miljoner euro av anslaget i fjärde tilläggsbudgeten för 2013 till inrättandet av ett skatteskuldsregister. Dessutom har Skatteförvaltningen tidigare beviljats ett anslag på 800 000 euro för samma ändamål. Inrättandet av skatteskuldsregistret bedöms för närvarande inte medföra ytterligare behov av anslag.

Dessutom uppskattas trycket på Skatteförvaltningens verksamhetsutgifter att från och med 2014 årligen öka med 500 000—750 000 euro, bland annat beroende på stigande personal och driftsutgifter. Eventuella behov av tilläggsfinansiering utvärderas och besluts om i kommande budgetberedningar och ramförfaranden.

Personalutgifterna uppkommer bland annat av den årliga förvaltningen av datasystemet. Dessutom ökar arbetsmängden vid Skatteför-

valtningen, om antalet betalningsarrangemang ökar.

Antalet intyg över skatteskuld som begärs av Skatteförvaltningen kommer att minska och detta medför besparingar. År 2012 utfärdades cirka 200 000 intyg över skatteskuld, varav 87 000 förutsatte manuell handläggning. Intyg över skatteskuld utfärdas i synnerhet för utredningar som beställaransvarslagen förutsätter. Införandet av uppgifter om skatteskulder i registret genomförs helt och hållet automatiskt, vilket minskar arbetsbördan. Reformen undanröjer dock inte det manuella arbete som hänför sig till utfärdandet av intyg över skatteskuld och protesterande. Ibruktageandet av registret kommer att öka antalet som tar kontakt med Skatteförvaltningen särskilt i början.

Konsekvenser för företagen

Förslagen har direkta konsekvenser för företag som är beställare, anbudsgivarföretag, företag som bedriver kreditupplysningsverksamhet och företag som publicerar protestlistor.

Konsekvenser för beställarföretag

I fortsättningen ska beställarföretag kunna få uppgifter om anbudsgivarföretags skatteskulder antingen från företaget självt genom ett intyg över skatteskuld eller genom att ta reda på uppgifterna i skatteskuldsregistret. Information som fås ur skatteskuldsregistret ska vara tillräcklig för att fullgöra utredningsskyldigheten enligt beställaransvarslagen i det fallet att registret inte innehåller någon uppgift om skatteskulder för företaget. Om det framgår av registret att anbudsgivarföretaget har en skatteskuld, ska beställarföretaget kräva ett intyg över skatteskuld av anbudsgivarföretaget för att fullgöra sin utredningsskyldighet.

När det blir lättare att få tillgång till uppgifter om skatteskulder minskar den administrativa börda och de kostnader som utredningen av uppgifter om skatteskulder orsakar beställarföretagen. Arbets- och näringsministeriet har som ett led i det utredningsarbete som gäller den administrativa börda som arbetsgivarförpliktelserna orsakar utrett kostnader-

na för utredningsskyldigheten enligt beställaransvarslagen. Enligt expertbedömningen i styrgruppen för utredningen fanns det 65 540 företag som anlidade utomstående arbetskraft 2006. Av dessa anlidade 17 000 hyrd arbetskraft och 48 540 underleverantörer. Enligt utredningen orsakar de utredningar enligt 5 § i beställaransvarslagen som företagen begär en administrativ kostnad på cirka 1 170 euro om året. Motsvarande kostnad för mikroföretagen var 81—972 euro och småföretagen 25—300 euro om året. Det finns inga bedömningar tillgängliga av i vilken mån de aktuella förslagen skulle minska beställarkundernas kostnader.

Konsekvenser för anbudsgivarföretag

Förslagen minskar också den administrativa bördan för anbudsgivarföretagen i den mån som beställarna i framtiden tar reda på uppgifter om avtalsparter direkt hos Skatteförvaltningen, varvid anbudsgivaren inte behöver skaffa ett intyg från Skatteförvaltningen och skicka det vidare till beställaren. Samtidigt försvinner behovet av att använda fullmakter som anbudsgivarföretagen utfärdar för att ta reda på uppgifter om skatteskulder när det inte finns någon anteckning om företaget i registret.

Förslagen har särskilda konsekvenser för anbudsgivarföretag med skatteskulder. För de företag som hamnar i skatteskuldsregistret inverkar en registeranteckning på samma sätt som publicering på protestlistan, men så till vida på ett bredare plan att alla på ett enkelt sätt har möjlighet att ta reda på om ett företag har skatteskulder. Offentliggörandet av skatteskulder har en negativ inverkan på företags affärsverksamhetsförutsättningar, och detta är också orsaken till att det används som en indrivningsmetod inom det nuvarande protestförfarandet.

I och med reformen kan flera företag som har skatteskulder än tidigare komma till allmän kännedom. Eftersom offentliggörandet av skatteskulder utvidgas till att gälla alla skattslag, är en helt ny grupp av företag som börjar omfattas av offentliggörandet företag som inte är mervärdesskattskyldiga och som

inte redovisar förskottsinnehållningar och arbetsgivares socialskyddsavgift.

Att uppgifter om skatteskulder blir allmänt tillgängliga kan försämra affärsverksamhetsförutsättningarna kraftigare för små företag än för sådana större företag som har haft förutsättningar att upprätthålla en omfattande kundkrets. Likaså kan nyare företag som ännu inte har etablerat långvariga avtalsförhållanden till följd av reformen hamna i en svagare ställning än redan etablerade företag.

Det är svårt att förutsäga hur många företag som sist och slutligen hamnar i skatteskuldsregistret. I registret ska inte föras in skulder beträffande vilka företaget har betalningsarrangemang, och den tid som ett företag har på sig att betala en skatteskuld innan den antecknas i registret ska i praktiken inte förkortas jämfört med den nuvarande publiceringen på protestlistan.

År 2012 publicerade Skatteförvaltningen uppgifter om företags skatteskulder i knappt 11 000 fall som en specialindrivningsåtgärd. Det sammanlagda beloppet av de publicerade skatteskulderna uppgick till cirka 95 miljoner euro.

I oktober 2013 fanns det cirka 33 000 företag med skatteskulder vilkas skatteskuld översteg 5 000 euro. Av dessa var drygt 8 000 enskilda affärsidkare och yrkesutövare, av vilka en del antas vara sådana som inte är antecknade i handelsregistret eller registret över mervärdesskattskyldiga och som alltså inte omfattas av skatteskuldsregistret. När man beaktar den sporrande inverkan som en registeranteckning har på skattebetalningen och möjligheten att undvika registrering genom betalningsarrangemang, uppskattas att ungefär 30 000 företag kommer att föras in i registret, av vilka knappt 25 000 vore andra än fysiska personer eller dödsbon.

Sådana deklaraionsförsummelser som kunde leda till en införande i skatteskuldsregistret förekommer hos cirka 10 000 företag om året. Merparten av dem uppskattas emellertid vara sådana som också har en skatteskuld på minst 5 000 euro. De företag som antecknas i skatteskuldsregistret enbart på grund av deklaraionsförsummelser torde således inte inverka nämnvärt på det totala antalet företag som antecknas i registret.

I slutet av 2011 uppgick det totala beloppet av skatteskulder i verksamma företag med skatteskulder till 790 miljoner euro, varav fysiska personer stod för cirka 210 miljoner euro (Källa: Enheten för utredning av grå ekonomi)

I och med reformen kan ett företag dessutom genom egna åtgärder effektivt återställa situationen genom att betala sin skatteskuld, varvid de skadliga konsekvenserna av registeranteckningen kan bli kortvariga. En anteckning i skatteskuldsregistret ska nämligen inte som sådan leda till en anteckning i kreditupplysningsregistret, för enligt 24 § 2 mom. i kreditupplysningslagen är en förutsättning för registrering i skatteskuldsregistret av uppgifter om sådana skattefordringar som Skatteförvaltningen offentliggjort att borgenären, dvs. Skatteförvaltningen, i en betalningsuppmaning har meddelat att försumelsen anmäls för anteckning i kreditupplysningsregistret. Publicering på protestlistan, som leder till en anteckning i kreditupplysningsregistret, kvarstår dock i Skatteförvaltningens urval av indrivningsmetoder.

Uppgiften om en skatteskuld ska avföras ur skatteskuldsregistret genast när beloppet på grund av betalning understiger 5 000 euro eller betalningsarrangemang har vidtagits. I kreditupplysningsregistret kan däremot en uppgift om betalningsstörningar som gäller en skatteskuld stå kvar i tre år oberoende av om skatten betalts och sålunda orsaka väsentligt långvarigare belastning för företagets verksamhet.

En eventuellt kortvarig anteckning i skatteskuldsregistret kommer inte i samma utsträckning till företagets nuvarande och framtida kompanjoners kännedom som uppgifter om betalningsstörningar i kreditupplysningsregistret. Ur ett enskilt företags synvinkel är således en anteckning om en skatteskuld i skatteskuldsregistret således ett klart lättare alternativ än att uppgifter om betalningsstörningar lagras i kreditupplysningsregistret.

För enskilda näringsidkare med skatteskulder är den väsentligaste ändringen som reformen för med sig att utredningen av uppgifter om deras skatteskulder i situationer där beställaransvarslagen tillämpas och i sam-

band med offentlig upphandling effektiviseras, vilket också är målet.

Att uppgifter om skatteskulder blir tillgängliga via den för alla öppna informationstjänsten och att det blir lättare att få uppgifter om näringsidkares skatteskulder kan i någon mån också leda till osaklig användning av uppgifterna, t.ex. att de strid med målen för regleringen hamnar i ett allmänt datanät. För enskilda näringsidkares del minskar denna risk, även om den inte helt undanröjs, av att informationssökningar registreras i datasytemen hos Skatteförvaltningen, informationssökningen övervakas, den registrerade har rätt att kontrollera vem som har tittat på hans eller hennes uppgifter och missbruk av sekretessbelagda personuppgifter sanktioneras.

Problemet med att uppgifter ur skatteskuldsregistret på andra vägar kommer ut i offentligheten är att allmänheten kan få tillgång till föråldrade uppgifter om företags skatteskulder som i praktiken står utanför myndigheternas kontroll. Det ligger då i företagets intresse att korrekt och aktuell information finns tillgänglig hos Skatteförvaltningens informationstjänst. Detta minskar samtidigt motiven för att hantera offentliga uppgifter om skatteskulder i strid med målen för den föreslagna regleringen.

Konsekvenser för tjänsteföretag som förmedlar uppgifter om skatteskulder till beställarkunder

För företag som erbjuder tjänster för fullgörande av utredningsskyldigheten enligt beställaransvarslagen till beställarkunder erbjuder skatteskuldsregistret en möjlighet att utnyttja informationen i registrets informationstjänst, som är öppen för alla. Då undviker tjänsteföretaget och dess anbudsgivarkunder till största delen det fullmaktsförfarande som för närvarande krävs för utredningsskyldigheten som gäller skatteskulder.

Andra konsekvenser för företagen

Målen för förslagen har centrala kopplingar inte bara till inflödet av skatteinkomster utan också till bekämpningen av grå ekonomi. I den mån som de föreslagna åtgärderna har

positiva konsekvenser i detta avseende gynnar de inte bara den offentliga ekonomin utan också företag som agerar ärligt och sköter sina skyldigheter, när konkurrensförutsättningarna förbättras i och med att den grå ekonomin minskar. När det faktiska skatteunderlaget breddas till följd av att den grå ekonomin minskar sjunker förväntningarna på skatteintäkter från företag som agerar ärligt.

I enligt med vad som anförts ovan ersätter skatteskuldsregistret i många fall publicering på protestlistan som Skatteförvaltningens indrivningsmetod för de företag som omfattas av skatteskuldsregistret, så reformen kan också ha konsekvenser på ställningen för de tidningar som publicerar protestlistan och särskilt för dem som bedriver kreditupplysningsverksamhet.

En uppgift om en skatteskuld som offentliggjorts i skatteskuldsregistret får inte föras in som en uppgift om betalningsstörningar i kreditupplysningsregistret, om inte Skatteförvaltningen till betalningsupmaningen fogat ett meddelande om att försummelsen meddelas för publicering, vilket är en laglig förutsättning för att en uppgift om en skatteskuld ska kunna antecknas som en uppgift om betalningsstörningar i kreditupplysningsregistret. Valet av publiceringssätt är i framtiden, liksom valet mellan alternativa indrivningsåtgärder för närvarande, en bedömning av åtgärdens ändamålsenlighet med tanke på indrivningsresultatet.

Det är inte lätt att samordna målen för skatteskuldsregistret med principerna i kreditupplysningslagen och dess bestämmelser om kreditupplysningsregistret. Justitieministeriet har också i samband med beredningen av propositionen i sitt utlåtande om utkastet till proposition konstaterat bl.a. att den föreslagna regleringen inte är i harmoni med de principer som föreskrivs i kreditupplysningslagen och har anført att det vore skäl att noggrant överväga om det i detta skede vore ändamålsenligast att genomföra reformen utan att ingripa i offentligheten för uppgifter om skatteskulder.

Med avseende på kreditupplysningslagstiftningen kan man med skäl anföra att den som bedriver kreditupplysningsverksamhet borde kunna publicera uppgifter som är all-

mänt tillgängliga i skatteskuldsregistret i kreditupplysningsregistret. Detta strider emellertid mot skatteskuldsregistrets verksamhetsidé, det skulle äventyra uppnåendet av indrivningsmålen för skatteskuldsregistret och det skulle försämma ställningen för företag med kortvariga betalningssvårigheter. En anteckning om betalningsstörningar i kreditupplysningsregistret kan leda till en kedjereaktion där den första anteckningen kumulerar i en spådom som uppfyller sig själv om företagets framtida betalningsförmåga när alla borgenärer börjar begränsa sin risk t.ex. genom att övergå till endast kontantbetalningar för varuleveranser. För ett företag är en uppgift om betalningsstörningar i kreditupplysningsregistret problematisk särskilt därför att anteckningen blir kvar i registret i tre år även om företaget skulle ha betalat skatten.

Eftersom uppgifterna om skatteskulder är tillgängliga via en informationstjänst som är öppen för alla, finns det å andra sidan inget hinder t.ex. för ekonomitidningarna att samla uppgifter om företag ur skatteskuldsregistret och publicerar dem i sina spalter. Detta är inte fråga om bedrivande av kreditupplysningsverksamhet och följderna av att uppgifterna om skatteskulder publiceras kan inte anses bli ett kreditupplysningsregister. Rätten att publicera uppgifter som är allmänt tillgängliga i skatteskuldsregistret omfattas av yttrandefriheten, som är skyddad i grundlagen.

De föreslagna ändringarna innebär vidare att Skatteförvaltningens ställning som fordringsägare i förhållande till övriga fordringsägare, inom den privata sektorn, förbättras. Detta kan inte undvikas i en reform vars syfte är att få in skatteinkomster och bekämpa den grå ekonomin, som oundvikligen i första hand medför direkt nytta för den offentliga förvaltningen. Synpunkten har inte heller lyfts fram i yttrandena från de organisationer som företräder näringslivet eller finansieringsbranschen i samband med beredningen av propositionen.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Förlagens konsekvenser för antalet intyg över skatteskuld som Skatteförvaltningen utfärdar och kostnadseffekterna av detta har

behandlats ovan i avsnittet ”4.1 Konsekvenser för den offentliga ekonomin”.

Ibruktageandet av skatteskuldsregistret ökar behovet av kundservice och rådgivning inom Skatteförvaltningen särskilt i den inledande fasen av reformen, men också mera permanent framför allt därför att antalet betalningsarrangemang ökar. Man kan likaså anta att behandlingen av begärda rättelser och korrigeringar av uppgifterna i skatteskuldsregistret ökar Skatteförvaltningens arbetsbörda särskilt i början.

Förslagen har likadana positiva konsekvenser för upphandlingsenheter som ansvarar för offentlig upphandling som ovan beskrivits för beställarföretagens del. För upphandlingsenheterna är ändringen av större betydelse än för beställare enligt beställarsvarslagen, eftersom upphandlingslagen inte direkt ålägger upphandlingsenheter att begära att företag som är anbudssökande eller anbudsgivare företer utredning om skatteskulder. Det är skäl att anta att i brist på förpliktande bestämmelser har upphandlingsenheterna i praktiken inte utrett situationen i fråga om avtalspartens skatteskulder i den omfattning som hade varit motiverad. Reformen gör det möjligt att införa utredning av uppgifter om skatteskulder som en regelbunden förhandsåtgärd i samband med upphandlingsbeslut.

Offentligheten för uppgifter om skatteskulder förbättrar tillgången till uppgifter och deras användbarhet även inom annan myndighetsverksamhet.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Följande myndigheter, organisationer och sammanslutningar har yttrat sig om propositionen: AKAVA ry, Finlands näringsliv rf, Regionförvaltningsverket i Södra Finlands ansvarsområde för arbetarskyddet, Finansbranschens Centralförbund, Helsingfors förvaltningsdomstol, Helsingfors stad, Centralhandelskammaren, Föreningen CGR rf, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, justitieministeriet, Byggnadsindustrins Centralförbund rf, Byggnadsindustrins Kvalitet BYKVA rf, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Finlands Fack-

förbunds Centralorganisation FFC rf, Suomen Asiakastieto Oy, Finlands Kommunförbund rf, Suomen Tilaaajavastuu Oy, Suomen Veroasiantuntijat SVA ry, Företagarna i Finland rf, Dataskyddsombudsmannens byrå, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf, Tullen, arbets- och näringsministeriet, Skatteförvaltningen och Skattebetalarnas Centralförbund rf.

På grund av de erhållna yttrandena har en mängd betydande ändringar gjorts i propositionen, genom vilka man särskilt försökt å ena sidan minska de problem som offentliggörandet av skatteskulder orsakar företag med tillfälliga betalningssvårigheter, å andra sidan minska risken för att felaktiga uppgifter antecknas i skatteskuldsregistret.

De centrala ändringarna är en följd av att man avstått från målet att skatteskuldsregistret ska ge en nästan realtida bild av företagens skatteskuldssituation.

Under den fortsatta beredningen av propositionen har man beslutat att förlänga tidsfristerna för offentliggörande så att tiden för offentliggörande av uppgifter om skatteskulder inte nämnvärt ändras jämfört med den nuvarande publiceringen på proteslistan och genom att göra betalningsarrangemang som Skatteförvaltningen vidtagit till ett hinder för anteckning i skatteskuldsregistret.

En uppgift om en skatteskuld kommer som snabbast att föras in i skatteskuldsregistret drygt en och en halv månad och vanligtvis tre och en halv månad efter skattens ursprungliga förfallodag. Detta erbjuder Skatteförvaltningen förutsättningar att säkerställa att de uppgifter som antecknas i skatteskuldsregistret är korrekta och förutsättningar att klara av att betjäna kunder som begär betalningsarrangemang.

Strävan efter ett realtida skatteskuldsregistret skulle väsentligt ha förkortat den tid som ett företag nu i själva verket har på sig att sköta sina skatteskulder, vilket framför allt i dagens ekonomiska situation inte har ansetts möjligt. Lösningen skulle likaså ha gjort det omöjligt att Skatteförvaltningens betalningsarrangemang gällande skatteskulden skulle ha förhindrat offentliggörande av skatteskulden, något som enligt responsen i yttranden måste anses viktigt.

Under den fortsatta beredningen har data-innehållet i skatteskuldsregistret dessutom ändrats bl.a. så att i stället för uppgift om det exakta beloppet av skatteskulden i euro, som inte skulle ha haft någon undre gräns, framgår av skatteskuldsregistret uppgift om ett företag har skatteskulder på minst 5 000 euro, beträffande vilka inga betalningsarrangemang har vidtagits. Detta har varit nödvändigt bl.a. för att säkerställa att uppgifterna i skatteskuldsregistret är korrekta, vilket annars skulle ha äventyrats, med beaktande av nuläget för Skatteförvaltningens datasystem för indrivningen.

På grund av responsen i yttrandena har det också företagits en mängd ändringar och preciseringar i såväl lagförslaget som motiveringen till propositionen.

I samband med beredningen av propositionen diskuterades också möjligheten att skapa förutsättningar för att Skatteförvaltningen trots bestämmelserna om sekretess skulle kunna lämna sådana uppgifter om skatteskulder som fås från en informationstjänst som är öppen för alla liksom sekretessbelagda uppgifter om enskilda näringsidkares skatteskulder till företag vars näringsverksamhet går ut på att tillhandahålla beställare informationstjänst för fullgörande av den utrednings-skyldighet som föreskrivs i beställarsvarslagen, för vidare förmedling till beställare för att användas för det nämnda ändamålet. Det skulle ha föreskrivits om saken genom bestämmelser som fogats till lagen om offentlighet och sekretess för beskattningsuppgifter. När beredningen fortsatte ströks bestämmelserna ur lagförslaget av flera olika orsaker.

Enligt planerna skulle utlämnandet av sekretessbelagda uppgifter om fysiska personer och dödsbon till tjänsteföretag har förutsatt tillstånd av Skatteförvaltningen, och en förutsättning för detta skulle ha varit att tjänsteföretaget iakttagit de lagstadgade förpliktelser i fråga om behandling, hemlighållande och skydd av uppgifter som ska iakttas inom statsförvaltningen. Detta måste betraktas som en självklar utgångspunkt för att utlämnande av uppgifter ska kunna komma i fråga. Problemet är hur man kan säkerställa att dessa förpliktelser iakttas när det är fråga om ett privat företag på vilket de lagstadgade för-

pliktelser som ska iakttas av myndigheter uttryckligen inte tillämpas. Det är inte ändamålsenligt att dessa förpliktelser skulle uppställas och påföljder av försummelser av dem påföras endast som en del av villkoren i Skatteförvaltningens tillståndsbeslut.

Det är också klart att tjänsteföretaget skulle måsta kunna garantera att de uppgifter som det förmedlar är ajour i samma utsträckning som i Skatteförvaltningens tjänst, vilket skulle ställa jämförelsevis höga krav på de data-tekniska lösningarna.

Det vore en särskild utmaning att utveckla fungerande och effektiva förfaranden för att säkerställa att sekretessbelagda uppgifter om skatteskulder lämnas endast till beställarkunder. När en informationstjänst upprätthålls som myndighetsverksamhet är hot om straff ett väsentligt redskap för att uppnå detta mål, eftersom det kan riktas mot användare som söker uppgifter om företags skatteskulder i informationstjänsten på felaktiga grunder. I fråga om en informationstjänst som tillhandahålls av ett privat företag är hot om straff på motsvarande sätt inte möjligt.

Saken är också förenad med svårtlösta ansvarsfrågor, som aktualiseras i en situation där ett tjänsteföretag av en eller annan orsak har förmedlat felaktig information, samt företagets rättsskydd i sådana situationer.

I myndighetsverksamhet kan man försöka säkerställa att sådana omständigheter ordnas på behörigt sätt genom reglering och anvisningar, vilkas effekt dessutom stöds av att verksamheten bedrivs under tjänsteansvar. Om informationstjänsten skulle tillhandahållas av ett privat företag, skulle relationerna mellan tjänsteföretaget och dess kunder uppenbarligen i stor utsträckning stöda sig enbart på privaträttsliga avtalsarrangemang mellan parterna.

Utlämnandet av sekretessbelagda uppgifter till ett tjänsteföretag för att utlämnas vidare förutsätter också att arrangemanget bedöms med avseende på 124 § i grundlagen. Enligt lagrummet kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som

innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Utlämnande av uppgifter ur skatteskuldsregistret till ett tjänsteföretag för vidare utlämning till beställare måste anses som en offentlig förvaltningsuppgift som anförtros andra än myndigheter på det sätt som avses i 124 § i grundlagen. Vid självständigt utlämnande av beskattningsuppgifter jämte de olika uppgifter som det innebär är det fråga om en sådan offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen. Skatteförvaltningen sköter själv informationstjänstuppgifter som gäller både skatteskuldsregistret och mer omfattande beskattningsuppgifter med stöd av lagförslaget samt annan lagstiftning om utlämnande av uppgifter samt bygger upp

de förfrågningssystem som behövs för dem. Med avseende på en ändamålsenlig skötsel av uppgiften finns det således inga grunder att föreskriva att tjänsteföretag ska sköta skatteskuldsregistrets informationstjänstuppgift.

De föreslagna bestämmelserna hindrar ändå inte att dylika företag som bedriver serviceverksamhet förmedlar uppgifter som fås från skatteskuldsregistrets informationstjänst som är öppen för alla till beställarkunder.

För ändringen av beställaransvarslagen, som ingår i propositionen och som hör till arbets- och näringsministeriets ansvarsområde, har föredragningsställstånd erhållits av arbets- och näringsministeriet.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

4 §. Sekretessbelagda beskattningsuppgifter. I 1 mom. finns lagens grundläggande bestämmelse om sekretess för beskattningshandlingar. I bestämmelsen uppräknas också de bestämmelser som innebär undantag från denna sekretess för beskattningshandlingar.

Uppgifter i skatteskuldsregistret som gäller andra företag än fysiska personer och dödsbon ska i enlighet med förslaget till 20 d § vara allmänt tillgängliga, så regleringen innebär ett undantag från sekretessen för beskattningshandlingar. Därför föreslås att 4 § 1 mom. ändras så att till det fogas ett omnämnande av den föreslagna 20 d §.

17 §. Utlämnande av uppgifter för verkställande av förskottsinnehållning. Det föreslås att i 1 mom. stryks bestämmelsen i 3 punkten om utlämnande av skattenummer till en arbetsgivare inom byggbranschen eller till en huvudsaklig genomförare av ett byggprojekt på en byggarbetsplats. Det föreslås att bestämmelsen överförs till den nya 17 a §, som föreslås bli fogad till lagen och där det föreskrivs om utlämnande av skattenummer. När skattenummer lämnas ut är det egentligen inte fråga om utlämnande av uppgifter för verkställande av förskottsinnehållning, som rubriken för 17 § hänvisar till.

17 a §. Utlämnande av uppgifter om skattenummer. Det föreslås att i 1 mom. 1 punkten intas den bestämmelse som för närvarande ingår i 17 § 1 mom. 3 punkten.

I 2 punkten föreskrivs om rätt för Skatteförvaltningen att trots sekretessen lämna ut uppgifter till arbetarskyddsmyndigheterna om skattenummer för personer som de specificerat för arbetarskyddsmyndigheternas tillsyns- och kontrolluppgifter. Arbetarskyddsmyndigheterna övervakar att arbetarskyddslagen iakttas. I 52 a § i arbetarskyddslagen bestäms att personer som arbetar på en gemensam byggarbetsplats ska då de rör sig på byggarbetsplatsen ha ett synligt med fotografi försett personkort. På kortet ska synas bl.a. det personliga skattenummer som regi-

strerats i skattenummerregistret och som avses i lagen om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen (1231/2011). Den 1 juli 2014 träder en ändring av arbetarskyddslagen (364/2013) i kraft, där det förutsätts att det på en gemensam byggarbetsplats ska föras en förteckning över de arbetstagare och egenföretagare som arbetar där. Personens skattenummer är en av de uppgifter som ska antecknas i förteckningen. Genom rätten att få upplysningar kan arbetarskyddsmyndigheterna försäkra sig om att det skattenummer som uppgetts på personkortet eller i förteckningen är korrekt. Detta förbättrar arbetarskyddsmyndigheternas möjligheter att övervaka ovannämnda förpliktelser.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

3 a kap. Registret över företags skatteskulder och utlämnande av uppgifter i det. Bestämmelser om skatteskuldsregistret föreslås ingå i nya 20 a—20 d § i ett nytt 3 a kap. som fogas till lagen.

20 a §. Registret över företags skatteskulder. I 1 mom. föreslås en grundläggande bestämmelse om skatteskuldsregistret och där definieras de företag beträffande vilka uppgifter om skatteskulder och försummelser av deklarationsskyldigheten upprätthålls i skatteskuldsregistret. I 2 mom. bestäms om ändamålet med registret.

Skatteförvaltningen för registret på basis av uppgifter som Skatteförvaltningen innehar för verkställande av beskattningen.

De företag som berörs av registret definieras genom hänvisningar till 3 § i företags- och organisationsdatalagen, där det föreskrivs om enheter som ska registreras i företags- och organisationsdatasystemet. De företag och organisationer som nämns i 3 § 1 mom. 2, 4 och 5 punkten i företags- och organisationsdatalagen föreslås beröras av utlämnandet av uppgifter i registret genom en informationstjänst som är öppen för alla och som det föreskrivs om i 20 d §. Det är fråga om öppna bolag, kommanditbolag, aktiebolag, andelslag, föreningar, stiftelser och andra privaträttsliga juridiska personer, europabo-

lag, europaandelslag och europeiska ekonomiska sammanslutningar samt utländska organisationers eller stiftelsers filialer i Finland.

Skatteskuldsregistret upprätthålls dessutom över sådana fysiska personers och dödsbors skatteskulder som bedriver näringsverksamhet och som ska registreras i företags- och organisationsdatasystemet och som är antecknade i handelsregistret eller registret över mervärdesskattskyldiga. Uppgifterna om näringsidkare ska inte vara allmänt tillgängliga genom informationstjänsten, men uppgifter om dem ska kunna utlämnas i enlighet med 20 e § till beställare som avses i beställarsvarslagen och till upphandlingsenheter som avses i upphandlingslagen.

Eftersom uppgifterna om enskilda näringsidkares skatteskulder är personuppgifter om omfattas av det grundlagsstadgade skyddet för privatliv och personuppgifter, måste enskild näringsidkare definieras exakt. På samma sätt som definitionen av andra företag definieras enskild näringsidkare genom att man stödjer sig på definitionerna i företags- och organisationsdatalagen. Målet är att göra en klar gränsdragning mellan personer som anses bedriva egentlig näringsverksamhet och andra fysiska personer som är registrerade i företags- och organisationsdatasystemet, varav uppgifter om de senares skatteskulder inte antecknas i skatteskuldsregistret.

Enligt 3 § 1 mom. 1 punkten i företags- och organisationsdatalagen registreras i företags- och organisationsdatasystemet fysiska personer och dödsbon som bedriver näringsverksamhet.

Enligt 3 § 2 mom. i den lagen kan i företags- och organisationsdatasystemet registreras även andra företag och organisationer än de som avses i 1 mom. Sådana aktörer är enligt 2 mom. 1 punkten arbetsgivare som ska föras in i arbetsgivarregistret, enligt 2 mom. 2 punkten fysiska personer som ska föras in i förskottsuppbördsregistret eller utländska organisationer eller stiftelser som är verksamma i Finland utan filialer och enligt 2 mom. 3 punkten mervärdesskattskyldiga och sökande som önskar bli mervärdesskattskyldiga.

Sålunda kan även andra fysiska personer än näringsidkare föras in i företags- och organi-

sationsdatasystemet och få företags- och organisationsnummer, t.ex. när det är fråga om en hushållsarbetsgivare som är införd i arbetsgivarregistret. Detsamma gäller en person som utan att bedriva näringsverksamhet på ansökan har förts in i förskottsuppbördsregistret för att undvika förskottsinnehållning. Den verksamhet som sådana personer, t.ex. närståendevårdare eller familjedagvårdare, bedriver kan med avseende på skyddet för personuppgifter närmast jämföras med löntagare. Av denna orsak har nämnda personer beaktats särskilt i 5 § 1 mom. 2 punkten i företags- och organisationsdatalagen så att i fråga om fysiska personer och dödsbon som bedriver annan verksamhet än näringsverksamhet förs endast en del av de uppgifter som lagrats i företags- och organisationsdatasystemet med stöd av 4 § in i det offentliga företags- och organisationsdataregistret.

Gränsdragningen kan inte göras utifrån huruvida en person bedriver näringsverksamhet, eftersom begreppet näringsverksamhet inte uttryckligen definieras i företags- och organisationsdatalagen. Som ”fysiska personer som bedriver näringsverksamhet”, beträffande vilka de uppgifter som ska föras in i registret över företags- och organisationsnummer inte är begränsade, registreras i företags- och organisationsdatasystemet i praktiken de enskilda näringsidkare som är antecknade i handelsregistret samt de fysiska personer som är antecknade i Skatteförvaltningens register över mervärdesskattskyldiga.

Skatteskuldsregistret ska enligt förslaget omfatta sådana fysiska personer och dödsbon som är registrerade i företags- och organisationsdatasystemet och som är antecknade i handelsregistret eller registret över mervärdesskattskyldiga.

Utgångspunkt för definitionen ska vara anteckning i handelsregistret, men man kan ändå inte stödja sig enbart på den, eftersom skyldig att göra handelsregisteranmälan är enligt 3 § 1 mom. 3 punkten i handelsregisterlagen inte den som idkar gårdsbruk och enligt nämnda lagrum och 5 § i lagen angående rättigheter att idka näring (122/1919) inte den som utan annat biträde än make eller maka eller omyndiga efterkommande i rätt nedstigande led och utan att begagna affärs-

lokal, kontor eller särskilt försäljningsställe utövar annan än tillståndspliktig näring.

Av denna orsak ska skatteskuldsregistret också omfatta dem som är antecknade i registret över mervärdesskattskyldiga, oberoende av om den person som bedriver affärsverksamheten är mervärdesskattskyldig enligt mervärdesskattelagen eller om han eller hon har ansökt om att bli skattskyldig. Bestämmelsen kommer således att omfatta även jordbruksidkare.

Eftersom mervärdesbeskattningen är förknädd med undantag från skattepliktig försäljning, ska den föreslagna bestämmelsen inte omfatta alla fysiska personer som är antecknade i företags- och organisationsdatasystemet. Uppgifter ska inte kunna fås om t.ex. sådana enskilda näringsidkares skatteskulder som tillhandahåller icke mervärdeskattepliktiga hälsovårdstjänster utan särskilt affärsställe och utomstående anställda. I praktiken vore det emellertid mycket exceptionellt att sådana personer inte omfattas av skatteskuldsregistrets tillämpningsområde vars skatteskuldsituation man behöver utreda när beställaransvarslagen eller upphandlingslagen tillämpas. Trots att det inte är helt problemfritt att ställa sådana personer utanför skatteskuldsregistrets tillämpningsområde med tanke på en likvärdig behandling av personerna, skulle det innebära ett större missförhållande med tanke på skyddet för personuppgifter att avstå från gränsdragningen.

Ändamålet med registret är enligt 2 mom. för det första att effektivisera skattebetalningen, varmed hänvisas till den allmänt sporrande inverkan på skattebetalningen som det skulle ha att skatteskulder kommer till allmän kännedom i skatteskuldsregistret. Målet är dessutom att effektivisera fullgörandet av deklarationsskyldigheten, vilket är en förutsättning för att över huvud taget fastställa företags skatteförpliktelser. Ett ändamål vore vidare att fullgöra de utredningsskyldigheter som föreskrivs för näringsidkare, varmed hänvisas särskilt till beställarens utredningsskyldigheter enligt beställaransvarslagen.

20 b §. *Skatteskuldsregistrets datainnehåll och införande av uppgifter i registret.* I 1 mom. föreskrivs om de uppgifter som ska föras in i registret. I skatteskuldsregistret ska förutom de individualiseringsuppgifter som

avses i 1 punkten som uppgifter om skatteskuld enligt 2 punkten införas uppgift om huruvida företaget har sådana skatter eller avgifter som Skatteförvaltningen tar ut och beträffande vilka Skatteförvaltningen inte har vidtagit betalningsarrangemang som uppgår till ett belopp av minst 5 000 euro.

De skatter som Skatteförvaltningen tar ut i anslutning till inkomstbeskattningen är statskatt, kommunalskatt, samfunds inkomstskatt, kyrkoskatt, försäkrads sjukförsäkringspremie och dagpenningsskatt, källskatt på ränteinkomster, rundradioskatt för personer och rundradioskatt för samfund. Andra skatter som Skatteförvaltningen tar ut är mervärdesskatt, lotteriskatt, skatt för titlar, fastighetsskatt, källskatt på ränteinkomst, skogsavfallsavgift, bankskatt, arvs- och gåvoskatt, tonnageskatt, arbetsgivares socialskyddsavgift, försäkringspremieskatt och överlåtelseskatt.

Som skatt ska också betraktas förskott som fastställts för betalning av inkomstskatt samt förskottsinnehållning som verkställt av arbetsgivare och andra som betalar prestationer. I enlighet med 6 mom. ska som skatteskuld enligt paragrafen också betraktas Skatteförvaltningens fordran som beror på påföljder som hänför sig till skatt liksom påföljder som påförts eller ska betalas enligt skattelagstiftningen på grund av försummelse.

Sådan skatteskuld som avses i paragrafen kan också uppkomma på grund av återbäring av punktskatt enligt lagen om återbäring av punktskatt på vissa energiprodukter som använts inom jordbruket (603/2006), vilken enligt 3 § i den lagen betalas av Skatteförvaltningen. En skatteskuld kan bero på att skatteåterbäring har betalats på felaktiga grunder, varför Skatteförvaltningen påför den skattskyldige ett belopp som motsvarar återbäringen.

Sådan skatteskuld som avses i paragrafen är också en skatteskuld som baserar sig på skatteansvar, t.ex. när ett öppet bolag eller kommanditbolag åläggs att ansvara för skatt som påförts en delägare på grund av bolagets inkomst.

Sådan skatteskuld som avses i bestämmelsen kan dessutom i vissa fall orsakas av skatter som Skatteförvaltningen tar ut i enlighet med vissa redan upphävda skattelagar.

Enligt 1 mom. 3 punkten ska det i registret dessutom införas uppgift om huruvida företaget har försummat att deklarerera mervärdesskatt eller förskotts innehållning och arbetsgivarens socialskyddsavgift. Införande i registret ska inte förutsätta att försummelsen varat en viss minimitid. Eftersom företaget enligt 2 mom. ändå ska påminnas om saken innan uppgiften antecknas i registret, uppfylls villkoren för registrering först när tidsfristerna enligt 2 mom. gått ut. Att deklarationsförsummelser antecknas i registret ska meddelas företagen regelbundet i samband med förslaget till debitering enligt uppskattning, som sänds med posten. Den tidsfrist på två veckor som enligt 2 mom. utgör villkor för införande i registret ska räknas i enlighet med 2 mom. från postningsdagen.

I 2 mom. föreskrivs om den betalningsupppmaning som ska förutsättas för att en registeranteckning ska kunna göras. Den tid på två veckor som reserveras för betalning är lika lång som den betalningstid som föreskrivs i 23 § 2 mom. i skattekontolagen. Enligt nämnda lagrum kan en förpliktelse som grundar sig på periodskattedeklarationen skickas för indrivning genom utsökningsåtgärder eller så kan det meddelas att den kommer att publiceras tidigast två veckor efter det att den skattskyldige i enlighet med 47 § i skattekontolagen anses ha fått uppgift om det skattekontoutdrag som innehåller den obetalda förpliktelsen. Enligt nämnda 47 § delges skattekontoutdraget den skattskyldige med hjälp av elektronisk service i ett allmänt datanät. Den skattskyldige anses ha fått kännedom om kontoutdraget den tionde dagen efter den allmänna förfallodagen. Med den allmänna förfallodagen avses den 12 dagen i varje kalendermånad eller om den inte är bankdag därpå följande bankdag. Beroende på kalendermånadens bankdagar får den skattskyldige uppgift om kontoutdraget den 22 i kalendermånaden eller ett par dagar senare.

För att skatteskulder som gäller skatter som omfattats av skattekontolagens tillämpningsområde ska få införas i registret förutsätts dessutom att skatteskulden har avförts från skattekontot för indrivningsåtgärder.

En förutsättning för att en försummelse av deklarationsskyldigheten och en skatteskuld

som gäller annan skatt än sådan som omfattas av skattekontolagens tillämpningsområde ska få föras in i registret är att företaget har sänts en betalningsupppmaning med posten minst två veckor innan uppgiften om skatteskulden antecknas i registret.

I 3 mom. föreskrivs om den dag då registeranteckningarna görs.

I 4 mom. ingår en bestämmelse med tanke på situationer där ett påminnelse som skickats med posten inte har kunnat överlämnas på grund av bristfälliga uppgifter om företaget. Trots detta ska uppgifterna om företaget kunna föras in i skatteskuldsregistret.

Enligt 5 mom. ska med skatteskulder jämsställas Skatteförvaltningens andra fordringar som avses i bestämmelsen. I bestämmelsen avsedda påföljder som påförts eller som ska betalas på grund av försummelse är förutom nämnda skatteförhöjning och dröjsmåls påföljder t.ex. försummelseavgift enligt mervärdesskattelagen, dröjsmålsförhöjning i anslutning till överlåtelsebeskattningen samt felavgift enligt lagen om återbäring av punktskatt på vissa energiprodukter som använts inom jordbruket.

20 c §. Avförande av uppgifter i skatteskuldsregistret. I paragrafen föreskrivs om avförande av uppgifter om skatteskulder ur skatteskuldsregistret. En uppgift ska enligt 1 mom. utan dröjsmål avföras när uppgift om en betalning som gjort att skatteskulden understiger 5 000 euro har nått Skatteförvaltningen eller betalningsarrangemang har vidtagits.

En anteckning om en skatteskuld ska på nämnda grunder avföras utan dröjsmål, i mån av möjlighet redan följande dag, om inte detta av exceptionella orsaker såsom tekniska problem visar sig vara omöjligt. Anteckningen ska likaså avföras utan dröjsmål om skatteskulden minskar av andra orsaker.

Obetald skatt som inte kan drivas in eftersom den preskriberats ska inte föras in i registret. På motsvarande sätt ska skatt som finns i registret avföras när den preskriberats. Med stöd av 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) preskriberas en skattefordran fem år efter ingången av året efter det år då den påfördes eller debiterades, och i annat fall vid ingången av året efter det år då fordran förföll till betalning.

Konkursbevakning avbryter preskription av skulden.

En uppgift om försummelse av deklARATIONSSKYLDIGHETEN ska enligt 2 mom. avföras ur registret när deklARATIONSSKYLDIGHETEN har fullgjorts. En uppgift om försummelse ska dock avföras senast sex månader efter utgången av skatteperioden. Om skatt som debiterats genom uppskattning därför att deklARATIONSSKYLDIGHETEN försummats inte har betalats, ska uppgift om en skatteskuld till följd därav föras in i registret med stöd av 20 b § före nämnda tidpunkt, om beloppet av skatteskulden överstiger 5 000 euro, varvid anteckningen om försummelse av deklARATIONSSKYLDIGHETEN blir onödig.

Alla uppgifter om ett företag ska avföras ur registret senast när alla skatteskulder har preskriberats.

I 3 mom. föreskrivs om den tid som uppgifter som avförts ur registret ska sparas. De uppgifter som avförts ur registret ska inte framgå av registret efter det att de avförts. Det är ändå nödvändigt att spara registrets historiska uppgifter med tanke på t.ex. en situation där det uppstår behov av att reda ut om en uppgift som en beställare uppgett att denne fått från Skatteförvaltningens informationstjänst om ett anbudsgivarföretag har varit korrekt.

20 d §. Utlämnande av uppgifter i skatteskuldsregistret genom en nättjänst. Utlämnandet av uppgifter i skatteskuldsregistret till alla genom en öppen nättjänst ska enligt 1 mom. gälla företag som avses i 3 § 1 mom. 2, 4 och 5 punkten i företags- och organisationsdatalagen. Uppgifter om fysiska personers och dödsboms skatteskulder är sekretessbelagda i enlighet med 1 och 4 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter.

Utlämnandet av uppgifter ska ordnas via företags- och organisationsdatasystemets elektroniska service, där användaren får uppgifter om det företag han eller hon specificerat med företags- och organisationsnummer. Uppgifterna ska inte kunna fås via Skatteförvaltningens andra kanaler, om inte något annat föreskrivs någon annanstans. Vid sidan av nättjänsten ska uppgifter kunna lämnas med hjälp av teknisk anslutning eller annars elektroniskt i enlighet med 20 e § 3 mom. till

beställare och upphandlingsenheter. Sekretessbelagda uppgifter om fysiska personers och dödsboms skatteskulder ska också kunna lämnas med stöd av rätt till upplysningar som föreskrivs i någon annan lag.

Informationssökningen ska ordnas så att uppgifter kan sökas som enskilda sökningar. Dessutom ska möjligheten att söka uppgifter begränsas så att samma sökande under ett och samma dygn kan söka uppgifter om endast ett begränsat antal företag.

I 2 mom. ingår en bestämmelse som syftar till att klarlägga att uppgifter som avses i 1 mom. inte kan föras in i kreditupplysningsregistret med stöd av 21 § 2 punkten i kreditupplysningslagen. Enligt lagrummet får i ett kreditupplysningsregister utan företagets samtycke såsom basuppgifter om ett företag registreras bl.a. uppgifter om företagets ekonomiska ställning eller andra uppgifter ur offentliga myndighetsregister eller andra offentliga källor. Utan en uttrycklig bestämmelse kan det uppstå oklarhet om huruvida uppgift om en skatteskuld får föras in i kreditupplysningsregistret med stöd av det sistnämnda lagrummet såsom basuppgift om ett företag, trots att det inte finns någon laglig förutsättning att föra in uppgiften i kreditupplysningsregistret som uppgift om en betalningsstörning.

Om en uppgift om en skatteskuld som är införd i skatteskuldsregistret skulle hamna i kreditupplysningsregistret med stöd av 21 § i kreditupplysningslagen skulle punktera ett av målen för reformen, nämligen att ett företag kan återställa situationen genom att betala sin skatteskuld och undvika ytterligare skadliga effekter av publiceringen av skatteskulder.

20 e §. Utlämnande av uppgifter i skatteskuldsregistret till beställare och upphandlingsenheter. I paragrafen föreskrivs om utlämnande av uppgifter i skatteskuldsregistret om fysiska personer och dödsbon i situationer där beställansvarslagen och upphandlingslagen tillämpas. I 1 mom. 1 punkten föreskrivs om utlämnande av uppgifter till beställare för fullgörande av den utredningsskyldighet som föreskrivs i beställansvarslagen.

I 1 mom. 2 punkten föreskrivs om utlämnande av uppgifter till en upphandlingsenhet som avses i upphandlingslagen för att utreda

den grund för uteslutning enligt 54 § 1 mom. 5 punkten i den lagen som hänför sig till företagets skatteskulder. Enligt nämnda bestämmelse är försummelse av skatter eller socialskyddsavgifter en grund för att utesluta anbudssökande och anbudsgivare ur anbudsförfarandet.

Målet är att begäran om utlämnande av uppgifter ska framställas och uppgifterna utlämnas på elektronisk väg. I 2 mom. föreskrivs att i 1 mom. avsedda uppgifter om fysiska personer och dödsbon ska lämnas med hjälp av ett elektroniskt förfrågningssystem i fråga om ett enskilt företag. För att uppgifter ska kunna utlämnas elektroniskt förutsätts att beställaren eller upphandlingsenheten identifierar sig på ett tillförlitligt sätt och att användningen av uppgifterna övervakas. Identifieringen ska ske på ett tillförlitligt sätt som godkänns inom Skatteförvaltningen, t.ex. genom KATSO-identifieringsförfarandet som används inom Skatteförvaltningen för flera olika ändamål. Skatteförvaltningen ska övervaka användningen av uppgifterna i förfrågningssystemet på det sätt som föreskrivs särskilt om tillsynen. Tillsynen över användningen av uppgifterna ska till centrala delar basera sig på 18 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, 32 § i personuppgiftslagen samt 5 § i statsrådets förordning om informationssäkerheten inom statsförvaltningen (681/2010). Skatteförvaltningen ska i sitt register lagra uppgifter om den som söker uppgifter och om vems uppgifter som har sökts via förfrågningssystemet.

I 3 mom. föreskrivs att Skatteförvaltningen ska kunna besluta att uppgifter ska lämnas med hjälp av teknisk anslutning eller annars elektroniskt för de ändamål som nämns i 1 mom. Uppgifter ska kunna lämnas både om företag som omfattas av nättjänsten enligt 20 d § och om fysiska personer och dödsbon enligt 1 mom. För att en teknisk anslutning ska öppnas eller uppgifter annars utlämnas elektronisk ska förutsättas att Skatteförvaltningen har fattat ett beslut om utlämnande av uppgifterna och att beställaren eller upphandlingsenheten ger Skatteförvaltningen en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

1.2 Lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft

5 §. Beställarens utredningsskyldighet. Det föreslås att 3 mom. ändras så att beställaren i stället för det intyg om betalning av skatt och den utredning om betalningsplan som avses i 1 mom. 3 punkten i enlighet med förslaget till 20 d och 20 e § i lagen om offentlighet och sekretess för beskattningsuppgifter själv ska kunna ta reda på om ett företag har en anteckning om skatteskulder och försummelser av deklarationsskyldigheten i skatteskuldsregistret. Om det inte finns några sådana anteckningar om företaget i registret behövs inga vidare utredningar. Om det framgår av registret att det finns en skatteskuld eller en försummelse av deklarationsskyldigheten ska beställaren kräva ett intyg om skatteskuld för att fullgöra sin utredningsskyldighet.

Det föreslås att bestämmelsen i slutet av momentet, enligt vilken beställaren i stället för den utredning enligt momentet som myndigheten ger kan godkänna utredningar som ges av någon annan bedömare eller registerförare som allmänt anses vara tillförlitlig, ändras så att den också gäller utredning av uppgifter om skatteskulder i skatteskuldsregistret enligt det förfarande som nu föreslås. I praktiken ska detta gälla endast uppgifter som är tillgängliga för alla i skatteskuldsregistret, eftersom uppgifter om fysiska personer och dödsbon kan lämnas endast till beställare och upphandlingsenheter.

Enligt 5 § 6 mom. i beställaransvarslagen ska i 1 och 2 mom. avsedda utredningar och intyg sparas i minst två år efter att det arbete som avtalet gäller har avslutats. Att motsvarande uppgifter i enlighet med 3 mom. har utretts hos Skatteförvaltningen ska kunna verifieras med en daterad utskrift ur företags- och organisationsdatasystemet.

2 Ikraftträdande

Ibrukttagandet av skatteskuldsregistret och inledandet av utlämning av uppgifter om enskilda näringsidkare förutsätter tidskrävande ändringar i datasystemen, varför det i detta skede inte är möjligt att exakt förutsäga tidtabellen för ibrukttagandet. Av denna orsak

föreslås att närmare bestämmelser om lagarnas ikraftträdande utfärdas senare genom förordning av statsrådet, med undantag av ändringen av 17 § och den nya 17 a § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter, som föreslås träda i kraft snart som lagen har antagits och blivit stadfäst. I övrigt är avsikten är att de föreslagna lagarna ska träda i kraft under 2014 så snart det är möjligt att få igång informationstjänsten enligt bestämmelserna.

Det är ändamålsenligt att det av skatteskuldsregistret också framgår uppgifter som gamla skatteskulder i företaget liksom uppgifter om försummelser av deklarationsskyldigheten som har inträffat före lagens ikraftträdande. En bestämmelse som möjliggör detta ingår i 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen.

Det är också ändamålsenligt att dessa uppgifter finns i skatteskuldsregistret genast när informationstjänsten kommer i gång. Av denna orsak ska Skatteförvaltningen enligt ikraftträdandebestämmelsen innan lagen träder i kraft kunna sända företagen betalningsupppmaningar och meddelanden som avses i 20 b § 3 mom. Enligt ikraftträdandebestämmelsen ska Skatteförvaltningen också kunna vidta andra åtgärder som krävs för verkställigheten av lagen, såsom göra nödvändiga registeranteckningar redan innan informationstjänsten öppnas efter lagens ikraftträdande.

3 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Genom de föreslagna lagändringarna ges beställare och upphandlingsenheter rätt att få uppgifter även om enskilda näringsidkares skatteskulder ur Skatteförvaltningens register.

Lagförslaget har direkt anknytning till det grundlagsstadgade skyddet för privatliv och personuppgifter. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Enligt lagrummet utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag.

Bestämmelsens laghänvisning om skydd för personuppgifter förutsätter att lagstiftaren föreskriver om denna rätt, men den överläter den detaljerade regleringen åt lagstiftarens prövning. En sådan bestämmelse om en grundläggande rättighet binder lagstiftarens innehållsmässiga prövning mindre än en sådan bestämmelse som innehåller en regleringsreservation där det konstateras att en grundläggande rättighet föreligger enligt vad som föreskrivs genom lag. Lagstiftarens rörelsefrihet begränsas dock av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i skyddet för privatlivet, som i princip är skyddat i samma 10 § 1 mom.

I vilken mån det är tillåtet att ingripa i de grundläggande fri- och rättigheterna måste bedömas i ljuset av de allmänna förutsättningarna att begränsa de grundläggande fri- och rättigheterna. I grundlagsutskottets avgörandepraxis har särskild uppmärksamhet fästs vid kravet på bestämmelser i lag, kravet på exakt avgränsning, avgränsningsgrundernas godtagbarhet, proportionalitetskravet och rättsskyddskravet.

Såsom tidigare har framförts har man i propositionen på grund av de synpunkter som hänför sig till skyddet för privatlivet kommit fram till den nu föreslagna lösningen, i enlighet med vilken uppgifterna om enskilda näringsidkares skatteskulder till skillnad från andra företags skatteskulder inte ska vara allmänt tillgängliga, utan rätt att få uppgifter om dem ska tillkomma endast beställare och upphandlingsenheter för fullgörande av deras skyldigheter enligt beställaransvarslagen respektive upphandlingslagen, genom vilka man försöker trygga viktiga samhällsintressen. Lösningen är oproblematiskt med avseende på godtagbarheten hos grunderna för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna och proportionalitetskravet.

Enligt regeringens uppfattning har det i förslaget med den noggrannhet som grundlagsutskottet förutsätter i sin avgörandepraxis också föreskrivits om innehållet i den information som lämnas ut och om utlämnandet liksom andra nödvändiga omständigheter. Enligt regeringens uppfattning är lagförslaget oproblematiskt med avseende på skyddet för personuppgifter och privatliv i 10 § 1 mom. i grundlagen. Enligt regeringens uppfattning

kan lagförslag godkännas i sedvanlig lagstiftningsordning. Eftersom det inte finns grundlagsutskottets avgörandepraxis beträffande alldeles liknande reglering, anser regeringen det vara önskvärt att begära grundlagsutskottets utlåtande om propositionen.

Ikraftträdande

Enligt 79 § i grundlagen ska av en lag framgå när den träder i kraft. Av särskilda

skäl kan i en lag anges att tidpunkten för ikraftträdandet bestäms genom förordning.

Av de orsaker som det redogörs för i avsnittet "2. Ikraftträdande" bringas de föreslagna ändringarna i kraft vid en tidpunkt under 2014 som föreskrivs genom förordning av statsrådet, med undantag för 17 och 17 a § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999)
 4 § 1 mom. och 17 § 1 mom., av dem 17 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1234/2011, och
fogas till lagen en ny 17 a § och ett nytt 3 a kap. som följer:

4 §

Sekretessbelagda beskattningsuppgifter

Beskattningshandlingar som gäller den skattskyldiges ekonomiska ställning samt andra sådana beskattningshandlingar av vilka framgår uppgifter om en identifierbar skattskyldig ska vara sekretessbelagda, med de undantag som föreskrivs i 5—9, 20 d och 21 §.

17 §

Utlämnande av uppgifter för verkställande

Trots bestämmelserna om sekretess får Skatteförvaltningen

1) till arbetsgivare eller motsvarande betalare av prestationer lämna ut de uppgifter som dessa behöver för att verkställa förskottsinnehållning i fråga om skattskyldiga som de har specificerat,

2) till den som betalar ut pensioner eller förmåner lämna ut uppgift om förskottsinnehållningsprocent och andra uppgifter som dessa behöver för att verkställa förskottsin-

nehållning i fråga om skattskyldiga som de har specificerat.

17 a §

Utlämnande av uppgifter om skattenummer

Trots bestämmelserna om sekretess får Skatteförvaltningen

1) till en arbetsgivare inom byggbranschen eller av en sådan annan huvudsaklig genomförare av ett byggprojekt på en byggarbetsplats som utfärdar i 52 a § i arbetarskyddslagen (738/2002) avsedda personkort som ska medföras på en gemensam byggarbetsplats, lämna uppgift om skattenummer för de arbetstagare de specificerat för att användas för det ändamål som anges i lagen om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen (1231/2011),

2) till arbetarskyddsmyndigheten lämna uppgift om skattenummer för personer som myndigheten specificerat för tillsyn över att arbetarskyddslagen iakttas.

Uppgifterna får också lämnas med hjälp av teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

3 a kap.

Registret över företags skatteskulder och utlämnande av uppgifter i det

20 a §

Registret över företags skatteskulder

På basis av uppgifter som Skatteförvaltningen innehar för verkställande av beskattningen ska Skatteförvaltningen föra ett register över företags skatteskulder och försummelser av deklarationsskyldigheten (*skatteskuldsregister*) på det sätt som föreskrivs i detta kapitel. Med företag avses i företags- och organisationsdatasystemet registrerade företag och organisationer enligt 3 § 1 mom. 2, 4 och 5 punkten i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) samt fysiska personer och dödsbon enligt 1 punkten i nämnda moment som har antecknats i handelsregistret eller registret över mervärdesskattskyldiga.

Ändamålet med skatteskuldsregistret är att effektivisera skattebetalningen och fullgörandet av deklarationsskyldigheten samt att den utredningsskyldighet som i lag föreskrivs för näringsutövare fullgörs.

20 b §

Skatteskuldsregistrets datainnehåll och antecknande av uppgifter i registret

I skatteskuldsregistret antecknas följande uppgifter:

1) som individualiseringsuppgifter företags namn samt företags- och organisationsnummer,

2) som uppgift om skatteskuld uppgift om huruvida företaget har sådana förfallna och obetalda skatter och avgifter som Skatteförvaltningen tar ut och beträffande vilka Skatteförvaltningen inte har vidtagit betalningsarrangemang till ett belopp av minst 5 000 euro,

3) som uppgift om försummelser av deklarationsskyldigheten uppgift om huruvida företaget har underlåtit att deklarera mervärdesskatt eller förskottsinnehållning och arbetsgivares socialskyddsavgift.

Uppgifter om ett företag kan antecknas i skatteskuldsregistret tidigast två veckor efter den dag då företaget enligt 47 § i skattekontolagen (604/2009) anses ha fått kännedom om ett skattekontoutdrag där företaget har påmints om att försummelsen antecknas i skatteskuldsregistret. Om försummelsen gäller fullgörandet av deklarationsskyldigheten eller någon annan skatt eller avgift än de som avses i 1 § 2 och 3 mom. i skattekontolagen, är tidsfristen två veckor från den dag då påminnelsen har sänts per post. Uppgift om en skatteskuld som gäller en skatt eller avgift som avses i 1 § 2 och 3 mom. i skattekontolagen får dock inte antecknas i registret innan den har avförts från skattekontot för indrivningsåtgärder.

Uppgift om skatteskulder och försummelser av deklarationsskyldigheten antecknas i registret den sista dagen i den månad under vilken förutsättningarna enligt 2 mom. för antecknande i registret har uppfyllts.

Uppgifter om ett företag kan antecknas i registret trots 2 mom., om den påminnelse som avses där inte har kunnat sändas per post till företaget på grund av bristfälliga kontaktuppgifter.

Bestämmelserna om skatteskuld i denna lag gäller på motsvarande sätt Skatteförvaltningens fordran till följd av skatteförhöjning, dröjsmålspåföljd eller någon annan påföljd som enligt skattelagstiftningen påförts eller ska betalas på grund av försummelse eller på kreditering som ska återkrävas enligt skattekontolagen, med undantag för förseningsränta enligt 4 § i lagen om skattetillägg och förseningsränta (1556/1995).

20 c §

Avförande av uppgifter i skatteskuldsregistret

En uppgift om en skatteskuld ska avföras ur skatteskuldsregistret utan dröjsmål när skatteskulden på grund av betalning eller betalningsarrangemang understiger det belopp som anges i 20 b § 1 mom. 2 punkten och uppgift om betalningen har registrerats på Skatteförvaltningens konto eller betalningsarrangemang har vidtagits. Om det sammanlagda beloppet av skatteskulderna av någon

annan orsak understiger nämnda belopp, ska uppgiften om skatteskulden likaså avföras ur registret utan dröjsmål.

En uppgift om försummelse av deklarationsskyldigheten ska avföras ur registret utan dröjsmål efter det att deklarationsskyldigheten har fullgjorts, dock senast sex månader efter utgången av den period som försummelsen av deklarationsskyldigheten gäller.

Uppgifterna om registeranteckningar ska bevaras fem år från utgången av det år då uppgiften om en skatteskuld eller försummelse av deklarationsskyldigheten har avförts ur registret.

20 d §

Utlämnande av uppgifter i skatteskuldsregistret genom en nättjänst

Var och en har rätt att genom att specificera ett företag med företags- och organisationsnumret ur skatteskuldsregistret få i registret lagrade uppgifter om andra företag än de i 20 a § 1 mom. avsedda fysiska personer och dödsbon. Med avvikelse från det som föreskrivs i 16 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet lämnar Skatteförvaltningen ut uppgifter endast genom en informationstjänst som genomförs i form av en nättjänst, om det inte föreskrivs något annat om utlämnande av uppgifter i denna eller någon annan lag.

På de uppgifter som avses i 1 mom. tillämpas inte det som i 21 § i kreditupplysningslagen (527/2007) föreskrivs om anteckande av uppgifter ur offentliga register i kreditupplysningsregistret.

20 e §

Utlämnande av uppgifter i skatteskuldsregistret till beställare och upphandlingsenheter

Trots bestämmelserna om sekretess får Skatteförvaltningen lämna ut uppgifter i skatteskuldsregistret om fysiska personer och dödsbon enligt 20 a § 1 mom.

1) till en beställare som avses i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006) för fullgörande av den utredningsskyldighet som föreskrivs i 5 § 1 mom. 3 punkten i den lagen,

2) till en upphandlande enhet enligt lagen om offentlig upphandling (348/2007) om anbudsgivare eller anbudssökande som avses i den lagen för att utreda den grund för utslutning som avses i 54 § 1 mom. 5 punkten i den lagen; uppgifterna kan lämnas ut trots att den nämnda lagen inte tillämpas på upphandlingen på grund av värdet upphandlingen eller av någon annan orsak.

Uppgifter om ett enskilt företag kan i de fall som avses i 1 mom. förmedlas med hjälp av ett elektroniskt förfrågningssystem till en sådan beställare eller upphandlande enhet som kan identifieras på ett tillförlitligt sätt som godkänns inom Skatteförvaltningen. Skatteförvaltningen övervakar användningen av uppgifterna i förfrågningssystemet på det sätt som föreskrivs särskilt.

Skatteförvaltningen kan besluta att uppgifter i skatteskuldsregistret ska lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning eller annars elektroniskt till en beställare eller upphandlande enhet för de ändamål som föreskrivs i 1 mom. För att uppgifterna ska lämnas ut krävs det att beställaren eller den upphandlande enheten ger Skatteförvaltningen en utredning om att uppgifterna skyddas på ändamålsenligt sätt.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Lagens 17 § 1 mom. och 17 a § träder dock i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 3 a kap. tillämpas också på sådana skatteskulder som har uppkommit före lagens ikraftträdande, samt på sådana försummelser av deklarationsskyldigheten som har inträffat före lagens ikraftträdande. Innan lagen träder i kraft kan Skatteförvaltningen ge påminnelser som avses i 20 b 2 mom. samt vidta andra åtgärder som krävs för verkställigheten av lagen.

2.

Lag**om ändring av 5 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006) 5 § 3 mom. som följer:

5 §

Beställarens utredningsskyldighet

Beställaren kan också själv inhämta de uppgifter som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten och i 2 mom. I stället för det intyg över betalda skatter och den utredning om betalningsplan som avses i 1 mom. 3 punkten kan beställaren få uppgifter om en avtalsparts skatteskuld hos Skatteförvaltningen i enlighet med 20 d eller 20 e § i lagen om offentlighet

och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1990). Beställaren har rätt att godkänna utredningar av någon annan än en myndighet som sådana utredningar och intyg som avses i 1 eller 2 mom. eller i detta moment, om dessa har utfärdats av någon annan bedömare eller registerförare som allmänt anses vara tillförlitlig.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 5 december 2013

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Finansminister *Jutta Urpilainen*

1.

Lag**om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999)
 4 § 1 mom. och 17 § 1 mom., av dem 17 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1234/2011, och
fogas till lagen en ny 17 a § och ett nytt 3 a kap. som följer:

Gällande lydelse

4 §

Sekretessbelagda beskattningsuppgifter

Beskattningshandlingar som gäller den skattskyldiges ekonomiska ställning samt andra sådana beskattningshandlingar av vilka framgår uppgifter om en identifierbar skattskyldig skall vara sekretessbelagda, med de undantag som föreskrivs i 5—9 och 21 §.

17 §

Utlämnande av uppgifter för verkställande

Trots bestämmelserna om sekretess kan Skatteförvaltningen

1) till arbetsgivare eller motsvarande betalare av prestationer lämna ut de uppgifter som dessa behöver för att verkställa förskottsinnehållning i fråga om skattskyldiga som de har preciserat,

2) till den som betalar ut pensioner eller förmåner lämna ut uppgift om förskottsinnehållningsprocent och andra uppgifter som dessa behöver för att verkställa förskottsinnehållning i fråga om skattskyldiga som de har preciserat,

3) på begäran av en arbetsgivare inom

Föreslagen lydelse

4 §

Sekretessbelagda beskattningsuppgifter

Beskattningshandlingar som gäller den skattskyldiges ekonomiska ställning samt andra sådana beskattningshandlingar av vilka framgår uppgifter om en identifierbar skattskyldig ska vara sekretessbelagda, med de undantag som föreskrivs i 5—9, 20 d och 21 §.

17 §

Utlämnande av uppgifter för verkställande

Trots bestämmelserna om sekretess får Skatteförvaltningen

1) till arbetsgivare eller motsvarande betalare av prestationer lämna ut de uppgifter som dessa behöver för att verkställa förskottsinnehållning i fråga om skattskyldiga som de har specificerat,

2) till den som betalar ut pensioner eller förmåner lämna ut uppgift om förskottsinnehållningsprocent och andra uppgifter som dessa behöver för att verkställa förskottsinnehållning i fråga om skattskyldiga som de har specificerat.

byggbranschen eller av en sådan annan huvudsaklig genomförare av ett byggprojekt på en byggarbetsplats som utfärdar ett personkort enligt 52 a § i arbetarskyddslagen (738/2002) vilket ska medföras på en gemensam byggarbetsplats, lämna uppgift om skattnummer för de arbetstagare de specificerat för att användas för det ändamål som anges i lagen om skattnummer och skattnummerregistret för byggbranschen (1231/2011).

17 a §

Utlämnande av uppgifter om skattnummer

Trots bestämmelserna om sekretess får Skatteförvaltningen

1) till en arbetsgivare inom byggbranschen eller av en sådan annan huvudsaklig genomförare av ett byggprojekt på en byggarbetsplats som utfärdar i 52 a § i arbetarskyddslagen (738/2002) avsedda personkort som ska medföras på en gemensam byggarbetsplats, lämna uppgift om skattnummer för de arbetstagare de specificerat för att användas för det ändamål som anges i lagen om skattnummer och skattnummerregistret för byggbranschen (1231/2011),

2) till arbetarskyddsmyndigheten lämna uppgift om skattnummer för personer som myndigheten specificerat för tillsyn över att arbetarskyddslagen iakttas.

Uppgifterna får också lämnas med hjälp av teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

3 a kap.

Registret över företags skatteskulder och utlämnande av uppgifter i det

20 a §

Registret över företags skatteskulder

På basis av uppgifter som Skatteförvaltningen innehar för verkställande av beskattningen ska Skatteförvaltningen föra ett register över företags skatteskulder och försummelser av deklarationsskyldigheten (**skatteskuldsregister**) på det sätt som föreskrivs i detta kapitel. Med företag avses i företags-

och organisationsdatasystemet registrerade företag och organisationer enligt 3 § 1 mom. 2, 4 och 5 punkten i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) samt fysiska personer och dödsbon enligt 1 punkten i nämnda moment som har antecknats i handelsregistret eller registret över mervärdesskattskyldiga.

Ändamålet med skatteskuldsregistret är att effektivisera skattebetalningen och fullgörandet av deklarationsskyldigheten samt att den utredningsskyldighet som i lag föreskrivs för näringsutövare fullgörs.

20 b §

Skatteskuldsregistrets datainnehåll och införande av uppgifter i registret

I skatteskuldsregistret antecknas följande uppgifter:

1) som individualiseringsuppgifter företags namn samt företags- och organisationsnummer,

2) som uppgift om skatteskuld uppgift om huruvida företaget har sådana förfallna och obetalda skatter och avgifter som Skatteförvaltningen tar ut och beträffande vilka Skatteförvaltningen inte har vidtagit betalningsarrangemang till ett belopp av minst 5 000 euro,

3) som uppgift om försummelser av deklarationsskyldigheten uppgift om huruvida företaget har underlåtit att deklarera mervärdesskatt eller förskottsinnehållning och arbetsgivares socialskyddsavgift.

Uppgifter om ett företag kan antecknas i skatteskuldsregistret tidigast två veckor efter den dag då företaget enligt 47 § i skattekontolagen (604/2009) anses ha fått kännedom om ett skattekontoutdrag där företaget har påmints om att försummelsen antecknas i skatteskuldsregistret. Om försummelsen gäller fullgörandet av deklarationsskyldigheten eller någon annan skatt eller avgift än de som avses i 1 § 2 och 3 mom. i skattekontolagen, är tidsfristen två veckor från den dag då påminnelsen har sänts per post. Uppgift om en skatteskuld som gäller en skatt eller avgift som avses i 1 § 2 och 3 mom. i skattekontolagen får dock inte antecknas i registret innan den har avförts från skattekontot för indivi-

ningsåtgärder.

Uppgift om skatteskulder och försummelser av deklarationsskyldigheten antecknas i registret den sista dagen i den månad under vilken förutsättningarna enligt 2 mom. för antecknande i registret har uppfyllts.

Uppgifter om ett företag kan antecknas i registret trots 2 mom., om den påminnelse som avses där inte har kunnat sändas per post till företaget på grund av bristfälliga kontaktuppgifter.

Bestämmelserna om skatteskuld i denna lag gäller på motsvarande sätt Skatteförvaltningens fordran till följd av skatteförhöjning, dröjsmålspåföljd eller någon annan påföljd enligt skattelagstiftningen påförts eller ska betalas på grund av försummelse eller på kreditering som ska återkrävas enligt skattekontolagen, med undantag för förseningsränta enligt 4 § i lagen om skattetillägg och förseningsränta (1556/1995).

20 c §

Avförande av uppgifter i skatteskuldsregistret

En uppgift om en skatteskuld ska avföras ur skatteskuldsregistret utan dröjsmål när skatteskulden på grund av betalning eller betalningsarrangemang understiger det belopp som anges i 20 b § 1 mom. 2 punkten och att uppgift om betalning har registrerats på Skatteförvaltningens konto eller betalningsarrangemang har vidtagits. Om det sammanlagda beloppet av skatteskulderna av någon annan orsak understiger nämnda belopp, ska uppgiften om skatteskulden likaså avföras ur registret utan dröjsmål.

En uppgift om försummelse av deklarationsskyldigheten ska avföras ur registret utan dröjsmål efter det att deklarationsskyldigheten har fullgjorts, dock senast sex månader efter utgången av den period som försummelsen av deklarationsskyldigheten gäller.

Uppgifterna om registeranteckningar ska bevaras fem år från utgången av det år då uppgiften om en skatteskuld eller försummelse av deklarationsskyldigheten har avförts ur registret.

20 d §

Utlämnande av uppgifter i skatteskuldsregistret genom en nättjänst

Var och en har rätt att genom att specificera ett företag med företags- och organisationsnumret ur skatteskuldsregistret få i registret lagrade uppgifter om andra företag än de i 20 a § 1 mom. avsedda fysiska personer och dödsbon. Med avvikelse från det som föreskrivs i 16 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet lämnar Skatteförvaltningen ut uppgifter endast genom en informationstjänst som genomförs i form av en nättjänst, om det inte föreskrivs något annat om utlämnande av uppgifter i denna eller någon annan lag.

På de uppgifter som avses i 1 mom. tillämpas inte det som i 21 § i kreditupplysningslagen (527/2007) föreskrivs om antecknande av uppgifter ur offentliga register i kreditupplysningsregistret.

20 e §

Utlämnande av uppgifter i skatteskuldsregistret till beställare och upphandlingsenheter

Trots bestämmelserna om sekretess får Skatteförvaltningen lämna ut uppgifter i skatteskuldsregistret om fysiska personer och dödsbon enligt 20 a § 1 mom.

1) till en beställare som avses i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitan av utomstående arbetskraft (1233/2006) för fullgörande av den utredningsskyldighet som föreskrivs i 5 § 1 mom. 3 punkten i den lagen,

2) till en upphandlande enhet enligt lagen om offentlig upphandling (348/2007) om anbudsgivare eller anbudssökande som avses i den lagen för att utreda den grund för utslutning som avses i 54 § 1 mom. 5 punkten i den lagen; uppgifterna kan lämnas ut trots att den nämnda lagen inte tillämpas på upphandlingen på grund av värdet av upphandlingen eller av någon annan orsak.

Uppgifter om ett enskilt företag kan i de fall som avses i 1 mom. förmedlas med hjälp av ett elektroniskt förfrågningssystem till en

sådan beställare eller upphandlande enhet som kan identifieras på ett tillförlitligt sätt som godkänns inom Skatteförvaltningen. Skatteförvaltningen övervakar användningen av uppgifterna i förfrågningssystemet på det sätt som föreskrivs särskilt.

Skatteförvaltningen kan besluta att uppgifter i skatteskuldsregistret ska lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning eller annars elektroniskt till en beställare eller upphandlande enhet för de ändamål som föreskrivs i 1 mom. För att uppgifterna ska lämnas ut krävs det att beställaren eller den upphandlande enheten ger Skatteförvaltningen en utredning om att uppgifterna skyddas på ändamålsenligt sätt.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Lagens 17 § 1 mom. och 17 a § träder dock i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 3 a kap. tillämpas också på sådana skatteskulder som har uppkommit före lagens ikraftträdande, samt på sådana försummelser av deklarationsskyldigheten som har inträffat före lagens ikraftträdande. Innan lagen träder i kraft kan Skatteförvaltningen ge påminnelser som avses i 20 b 2 mom. samt vidta andra åtgärder som krävs för verkställigheten av lagen.

2.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006) 5 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

5 §

Beställarens utredningsskyldighet

Beställarens utredningsskyldighet

Beställaren kan också själv inhämta de

Beställaren kan också själv inhämta de

uppgifter som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten och i 2 mom. Beställaren har rätt att godkänna utredningar av någon annan än en myndighet som sådana utredningar och intyg som avses i 1 eller 2 mom., om dessa har utfärdats av någon annan bedömare eller registerförare som allmänt anses vara tillförlitlig.

uppgifter som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten och i 2 mom. *I stället för det intyg över betalda skatter och den utredning om betalningsplan som avses i 1 mom. 3 punkten kan beställaren få uppgifter om en avtalsparts skatteskuld hos Skatteförvaltningen i enlighet med 20 d eller 20 e § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1990). Beställaren har rätt att godkänna utredningar av någon annan än en myndighet som sådana utredningar och intyg som avses i 1 eller 2 mom. eller i detta moment, om dessa har utfärdats av någon annan bedömare eller registerförare som allmänt anses vara tillförlitlig.*

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.
